

Forslag 1: De med minst må få bedre råd

Forslagsstiller: Nordre Follo Arbeiderparti

De siste årene har mange slitt økonomisk. Med økt rente, økte priser på dagligvarer og økt utrygghet internasjonalt har mange som tidligere har klart seg greit fått smake på hvordan det er å ha dårlig råd. Aller mest krevende har de økte prisene imidlertid vært for de som hadde minst fra før, og blant dem finner vi mange som lever på de laveste ytelsene i velferdsstaten. Det er det på tide å gjøre noe med, og Akershus Arbeiderparti krever derfor at regjeringen sikrer et skikkelig løft i velferdsstatens varige ytelser.

Når ytelsene det egentlig er meningen at man skal leve av blir for lave, er det ikke bare et problem for den enkelte: Det er et strukturelt problem for velferdsstaten vår. For lave ytelser tvinger mange til å søke om sosialhjelp, istedenfor å bruke ressurser på å komme seg tilbake i jobb eller utdanning. Dette er også et problem for kommunene, som må bruke tid og ressurser på å gi sosialhjelp til de som egentlig skal kunne klare seg selv. Akershus Arbeiderparti mener derfor det er på høy tid med et skikkelig løft for de på de laveste, varige ytelsene, som for eksempel uføretrygd.

Akershus Arbeiderparti mener også at ordningen for arbeidsavklaringspenger (AAP) for unge under 25 år er urettferdig og bør endres. De under 25 år får betydelig lavere utbetalinger enn eldre mottakere, til tross for at mange av dem bor alene og har de samme økonomiske utfordringene. Dette skaper en uverdigg situasjon for unge som ofte er sårbare og trenger støtte.

Samtidig oppleves veien til jobb som for lang for dem som har blitt varige uføretrygdete. Blant disse er det mange som vil og kan jobbe dersom det legges til rette for det. Et viktig grep her er ordningen med VTA, varig tilrettelagte arbeidsplasser. Disse arbeidsplassene er viktige arenaer for unge å utvikle seg på, finne nødvendige sosiale fellesskap og gi en vei inn i ordinært arbeidsliv. Derfor vil Akershus Arbeiderparti ha flere plasser, og økt kvalitet på de plassene vi har.

I dag finnes det mange gode tiltak og arbeidstreningstilbud for de som får ytelser fra NAV. Disse tiltakene spiller en viktig rolle for å få avklart den enkeltes arbeidsevne, og for å få folk tilbake i jobb. Akershus Arbeiderparti er likevel negative til det store innslaget av kommersielle aktører i denne sektoren, og at mange tiltak tilsynelatende har lav kvalitet. Vi ønsker derfor en satsing på å ta arbeidstreningstiltakene tilbake i offentlig eller ideell regi, samt en systematisk satsing på å øke kvaliteten.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Heve minstesatsene på de varige ytelsene
- Nedsette en lavtlønnskommisjon som skal se på hvordan man kan øke de
- laveste lønningene
- Sikre god oppfølging av alle under 30 år gjennom ungdomsgarantien
- Arbeidsmarkedstiltak for AAP skal være i offentlig regi

- Sikre unge uføre tilgang til VTA som skal gi støtte og tilrettelegging for arbeid i
- ordinært arbeidsliv, med mål om varig tilknytning til det åpne
- arbeidsmarkedet.
- Gjennomføre en tillitsreform i NAV med fokus på å sikre at alle får hjelpen de
- trenger og at ingen opplever avmakt i møte med et stort system.
- Se på hvordan man kan forenkle utbetalinger og søknader om ytelser for å
- sikre at det er enklest mulig for mottakeren å få det man trenger.
- Sikre at å motta ytelser ikke står i veien for eller svekker mulighetene for å
- kunne jobbe etter evne.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 2: En ambisiøs og målrettet bistandspolitikk

Forslagsstiller: Nordre Follo arbeiderparti

Krig, konflikt, klimaendringer og sykdomsutbrudd gjør at behovet for bistand vil øke dramatisk i tiden fremover. Hvorvidt Norge og verdenssamfunnet stiller opp for de som rammes hardest, vil bli et spørsmål om liv og død for mange. Millioner av barn får ikke gå på skole, kampen mot underernæring er akutt og mange barn har fått familiene sine revet vekk i krig og konflikt. Når behovet for nødhjelp øker drastisk globalt, er det nærliggende at norske bistandsmidler ikke skal brukes til å dekke flyktningutgifter eller andre utgifter her i Norge, men at en-prosentsen skal rettes dit behovet er størst - der Norge kan utgjøre en størst mulig forskjell.

Når olja som bidrar til de globale klimautfordringene har gitt oss et massivt økonomisk handlingsrom, er det helt rimelig at Norge bidrar mer til de som rammes hardest. Som et lite land, med en åpen økonomi, har vi også en egeninteresse i å motvirke globale kriser som klimakrisen. Norge bør derfor være en pådriver for å sette globale mål om klimafinansiering, og bidra med økt støtte til klimaomstilling i utviklingsland og som imøtekommer fremtidens behov. Derfor ønsker Akershus Arbeiderparti at klimabistanden skal skilles ut som en egen kategori i bistandbudsjettet, som over tid bør trappes opp til 0,3% av BNI, i tillegg til en-prosentsen som skal ligge fast.

Retten til utdanning er livsviktig og avgjørende for alle menneskers fremtid, spesielt for barn som vokser opp i fattigdom og områder som er preget av konflikt. Samtidig er det 250 millioner barn i verden som ikke får gå på skole i dag, og 125 millioner lærer ikke grunnleggende lese- og regneferdigheter selv etter fire år på grunnskolen. Det vitner om manglende kapasitet og kompetanse i eksisterende utdanningsstilbud, og manglende satsing på utdanningsbistand globalt. Utdanning er i med på å forebygge barnearbeid, barneekteskap, fattigdom og sosial ulikhet. I tillegg utgjør skolen et viktig fristed for barn som bor i områder preget av krig og uro, og er en klok investering for å senke behovet for bistand i fremtiden. Akershus Arbeiderparti vil at Norge øker satsingen på utdanningsbistand.

Akershus Arbeiderparti vil:

- At minimum én prosent av brutto nasjonalinntekt skal brukes på bistand utenfor Norge.
- At klimabistanden skilles ut som en egen kategori utenfor den ordinære bistanden, som over tid bør trappes opp til 0,3% av BNI, i tillegg til en-prosenten til øvrige bistandsformål.
- At Norge skal øke satsingen på utdanningsbistand

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 3: En boligpolitikk for alle

Forslagsstiller: Nordre Follo arbeiderparti

Arbeiderpartiet mener det er grunnleggende urettferdig at det kun er de mest velstående av oss som kan klare å komme seg inn på boligmarkedet som ung, og vil at det skal bli lettere å komme inn på boligmarkedet for alle, uavhengig av inntekten din eller av inntekten til foreldrene dine. Vi må finne sosialdemokratiske løsninger for boligmarkedet som gjør det enklere for de som har minst å komme inn på boligmarkedet. For at alle skal ha en reell mulighet for å komme seg inn på boligmarkedet krever det en boligpolitikk som svekker muligheten for å gjøre bolig til et investeringsobjekt.

Alle skal kunne eie sitt eget hjem, men det må også være trygt og rimelig å leie. 1 million nordmenn er idag leietakere, da må leietakers rettigheter bli ivaretatt, og sikre at vi har et profesjonalisert, rettferdig og forutsigbart leiemarked.

En tredje boligsektor**Akershus Arbeiderparti vil:**

- Bygge opp en sosial leieboligsektor gjennom å samarbeide med kommuner, næringsliv og ideelle om å satse på allmennboligprosjekter som bidrar til flere og rimeligere leieboliger

Leietakers rettigheter må styrkes**Akershus Arbeiderparti vil:**

- Innføre en ny husleielov med styrket oppsigelsesvern og bedre beskyttelse mot ulovlige leieøkninger.
- Opprette et uavhengig organ som kan gi utleier pålegg om å sikre at boligen oppfyller lovens krav
- Innføre et utleieregister

En rettferdig skattepolitikk

Akershus Arbeiderparti vil:

- Innføre skatt på sekundærbolig.
- Fjerne skattefritak ved salg av fritidsbolig
- Fjerne alle skattefritak for leieinntekter i boliger der eier selv ikke bor
- Fjerne verdsettelsesrabatten på investeringsboliger
- Fase inn boliggevinstbeskatning ved alle boligsalg, og i første omgang skattlegge gevinst som overstiger 10 % årlig verdiøkning
- Fase ut verdsettelsesrabatten på fritidseiendom

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 4: En sosialdemokratisk politikk for å stanse tapet av natur

Forslagsstiller: Nordre Follo arbeiderparti

En ansvarlig naturpolitikk må være en av våre viktigste politiske saker både fordi naturen er grunnlaget for liv og en avgjørende faktor i kampen mot klimaendringer.

Intakt natur lagrer karbon, renser luft og vann, og gir leveområder for arter som er viktige for økosystemene våre. Samtidig står vi midt i en naturkrise, der alt for mye natur er blitt bygd ned. Vi mener det er avgjørende både å bevare og restaurere naturen og sikre en bærekraftig bruk av ressursene, slik at de kan komme både dagens og fremtidige generasjoner til gode.

I desember 2022 vedtok verden en historisk naturavtale for å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2030. Denne avtalen forplikter land til å beskytte 30 prosent av verdens land- og havområder, gjenopprette ødelagt natur og redusere miljøskadelig forurensning. Som sosialdemokrater ønsker vi å styrke Norges innsats for å oppfylle disse målene, og sikre at nasjonal politikk er i tråd med de internasjonale forpliktelsene.

Vi jobber for strenge miljøkrav, redusert nedbygging av naturområder, en sterkere satsing på vern av arts mangfoldet, og rettferdige løsninger for berørte lokalsamfunn og næringer.

Akershus Arbeiderparti vil:

- At natur - og miljøhensyn skal tillegges stor vekt ved alle politiske avgjørelser
- At all natur i Norge skal kartlegges
- At utbygging av ny industri eller infrastruktur i hovedsak skal skje i allerede nedbygget natur som ikke kan restaureres
- Utarbeide en tiltaksplan for å verne 30 prosent av naturen, fordelt på ulike naturtyper på land og i havet innen 2030
- Utarbeide klare nasjonale mål og retningslinjer for hva arealnøytralitet skal innebære
- Kartlegge forringet natur og sette i gang restaureringstiltak fortløpende

- Etablere en støtteordning for planvask av alle kommunale planer som er eldre enn fem år, og prioritere ordningen med årlig økning av tilførte midler over statsbudsjettet

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 5: Kampen mot “kjøp og kast”

Forslagsstiller: Nordre Follo arbeiderparti

Norge har i dag et enormt forbruk, noe som ikke vil være forenelig i overgangen til et mer fornybart samfunn som vi er på vei inn i. Målet må være å ombruke, gjenvinne og ta vare på ressursene i alt som produseres i en sirkulærøkonomi. Sirkulærøkonomien lar ressursene gå i sirkler, heller enn at de forbrukes. Den innebærer også å kontrollere bruken av ikke-fornybare ressurser som mineraler og metaller, samtidig som vi klarer å balansere bruken av fornybare ressurser.

Den sirkulære økonomien innebærer at det lønner seg å reparere heller enn å kjøpe nytt, at det stilles krav til holdbarhet på det som produseres og at avfallet brukes som nye ressurser heller enn å bli sett på som en byrde. På lang sikt vil en sirkulær økonomi bidra til at det skapes minimalt med avfall, fordi alle ressursene går i sirkler der nye produkter oppstår når gamle blir ødelagt. Derfor er det viktig at det er lønnsomt for bedrifter og aktører å produsere produkter som er laget for å være sirkulære.

Akerhus Arbeiderparti vil:

- Gjøre det billigere å reparere enn å kjøpe nytt, samt fjerne moms på reparasjoner og utleie av klær, tur- og sportsutstyr, verktøy og elektronikk
- Gi insentiver til oppstart av reparasjonsverksteder for forbruksvarer og bygge opp en hel næring rundt reparasjon av varer
- Gjøre det billigere å kjøpe brukte varer enn nye ved å fjerne momsen på salg av brukte varer
- Endre norsk lovverk slik at staten selv setter strenge minimumsgrenser for holdbarhet på ulike produktgrupper
- Forby bruk av ikke-fornybare materialer i produkter der det ikke finnes en plan for gjenbruk, materialgjenvinning eller forsvarlig lagring der ressursene ikke kan gjenbrukes
- Ha panteordninger på glass, metall, elektronikk og andre forbruksvarer med stort miljømessig fotavtrykk
- Stille krav til åpenhet fra produsentene om innhold, arbeidsforhold og miljøkonsekvenser knyttet til produksjonen
- At det skal lages nasjonale regler og krav til klesmarkedet i Norge. Alle internasjonale kleskjeder som ønsker å etablere seg i Norge må fylle disse kravene

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 6: Krav for at ting skal gå på skinner!

Forslagsstiller: Nordre Follo arbeiderparti

Norge er et stort land med tanke på areal. Og selv om det er et vanskelig land å bygge tog i, så har vi allerede eksisterende toglinjer, derfor er det også viktig at de toglinjene vi faktisk har går når de skal.

Det har nesten ikke gått en måned uten problemer med togene i Norge så lenge jeg kan huske. Derfor må staten Norge stille strengere krav, og ha bedre kommunikasjon med tog selskapene og Bane Nor. Det er mange mennesker som er avhengig av at togene går, vi i AP i Akershus iblant dem når vi skal ha møte i Oslo. Men også alt i fra byggerearbeidere til stortingsrepresentanter bruker tog for å komme seg på jobb. Derfor er det verdt å ha god kommunikasjon og gi midler som trengs for å sikre et mer velfungerende tog-nettverk. Regjeringen har satt av 2.9 milliarder kroner til å "ta vare på" og "fikse" jernbane i Norge. Og med god kommunikasjon med jernbanen kan disse midlene bli godt brukt og rutene opprettholdes til en standard folket kan si seg fornøyd med. (da helst at det alltid går i rute.)

Akershus arbeiderparti vil:

- At Staten og Transport- og Kommunikasjonskomiteen skal ha bedre kommunikasjon med jernbanen om bruk av midler og sikker utvikling
- Stille krav til jernbanen at sikkerhet og andre viktige ting fungerer som de skal og blir vedlikeholdt slik at vi får færre problemer
- Se på mulighetene for å effektivisere tog-transporten så ting går mer på skinner

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 7: EUs rolle og Norges framtid

Forslagsstiller: Nordre Follo Arbeiderparti

Arbeiderpartiet er tilhenger av et sterkt politisk samarbeid i Europa. Ved to tidligere folkeavstemninger har vi derfor anbefalt å si ja til norsk medlemskap.

Som et sosialdemokratisk parti i en tid preget av usikkerhet og spenninger på den internasjonale arenaen, ser vi det som vårt ansvar å forholde oss til de utfordringene som nå truer både vår nasjonale sikkerhet og vår fremtidige velferd. Den pågående krigen i Ukraina, trusselen fra autoritære regimer som Russland og Kina, samt en stadig mer isolasjonistisk politikk fra USA, understreker behovet for at Europa tar en mer aktiv rolle i å styrke det liberale demokratiet, vår felles forsvars- og sikkerhetspolitikk, og vår økonomiske utvikling.

Norge står i en helt ny og utfordrende situasjon. Som en nasjon med sterke bånd til Europa, men som står uten fullt medlemskap i EU, blir vi i økende grad berørt av EUs beslutninger uten å ha direkte innflytelse på dem. Dette gjelder spesielt på områder som klima, energi, handel og økonomi, hvor EU har ambisjoner som også vil påvirke oss gjennom EØS-avtalen. Utfordringen er at vi står på sidelinjen når viktige beslutninger tas, uten å kunne forme resultatene som har direkte konsekvenser for vårt samfunn og vår framtid.

Akershus Arbeiderparti mener at det er på høy tid at Norge vurderer sin plass i Europa på nytt. Det er vår oppfatning at Norge, som et sosialdemokratisk og progressivt land, bør gå i bresjen for et sterkere og mer inkluderende EU. Et EU som ivaretar demokrati, menneskerettigheter og sosial rettferdighet, og som er i stand til å stå imot både autoritære trender og økonomisk ulikhet på verdensarenaen.

I lys av den globale utviklingen, og spesielt på bakgrunn av de utfordringene vi står overfor med Russland og Kina, er det viktigere enn noen gang at Norge tar et aktivt valg om å styrke sine bånd med EU. Gjennom et fullt medlemskap i EU vil Norge få muligheten til å påvirke beslutninger som i dag tas uten oss, samtidig som vi kan bidra til å forme et Europa som er sterkere, mer sammensveiset og mer rustet til å møte de globale utfordringene som truer vår felles fremtid. Samtidig skal det være rom for ulike syn på norsk medlemskap i EU-spørsmålet. Dersom medlemskapsspørsmål skulle bli aktuelt, skal det være gjenstand for ny landsmøtebehandling i Arbeiderpartiet.»

Derfor vedtar Akershus Arbeiderparti:

1. At Norge bør jobbe for et fullt medlemskap i EU, slik at vi kan ta del i beslutningene som berører oss, og ikke bare være et passivt medlem gjennom EØS-avtalen.
2. At det legges til rette for en folkeavstemning om norsk EU-medlemskap i løpet av stortingsperioden 2025-2029, slik at befolkningen får muligheten til å ta stilling til dette viktige spørsmålet for vår fremtid.
3. At vi som parti aktivt skal fremme EU-medlemskap som en nødvendig vei for å styrke norsk velferd, økonomi og sikkerhet i en tid med økende internasjonal spenning og usikkerhet.
4. At vi fortsatt skal stå på vårt sosialdemokratiske grunnlag, og arbeide for at et sterkt EU skal være et EU som er rettferdig, demokratisk, og i stand til å fremme solidaritet og likhet på tvers av landegrenser.

Akershus Arbeiderparti mener at den beste måten å sikre et trygt, rettferdig og grønt Norge på, er å styrke vårt forhold til EU. Nå er det på tide å gå videre, stå sammen med våre europeiske venner, og bygge et sterkere Europa for fremtiden.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 8: Kampen mot ungdomskriminalitet

Forslagstiller: Rælingen Arbeiderparti

I løpet av 2023 økte ungdomskriminaliteten med 28 prosent fra forrige år. Skal vi bekjempe ungdomskriminalitet, må vi forstå driverne av den.

Felles for ungdommene som begår kriminelle handlinger er at de har vært i kontakt med barnevernet i løpet av oppveksten, deres foreldre har i snitt lavere utdanningsnivå, inntekt og mottar oftere trygdeytelser. Et overveldende flertall av barn og unge som begår kriminalitet har vokst opp med levekårsutfordringer. De kommer oftere fra hjem med rus, vold, ustabile boforhold og fraværende foresatte. Samtidig har de oftere psykiske problemer de ikke har fått hjelp med, og mislykkes i en skole som ikke følger dem opp. Det anslås å være omkring 200 barn i Norge som er i aktiv kriminalitet og står for mye av økningen. Det er en liten gruppe i samfunnet som står for økningen av ungdomskriminalitet.

I et samfunn bygget på sosialdemokratiske verdier løser vi våre utfordringer i fellesskap. Vi vil alltid møte utenforskap med hjelp før straff. Noen barn og ungdommer begår likevel så alvorlige kriminelle handlinger at samfunnet må reagere. Da må reaksjonen komme raskt, og skape endring hos den enkelte. Det krever et samarbeid mellom et fellesskap som skal stille opp, og ungdom som tar ansvar for egne handlinger.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Innføre gratis barnehage fra barnet fyller 2 år, som sikrer at alle barn får sosialiseres fra start i livet, får venner og lærer i fellesskap med andre.
- Alle kommuner er pliktige til å sikre at boliger som tilbys barnefamilier med behov for økonomisk stønad spres i hele kommunen, for å hindre at barn og unge fra belastet sosioøkonomisk bakgrunn samles i små områder
- Styrke SLT-modellen for samordning av det forebyggende arbeidet mellom politi, kommune, frivillighet og andre partnere.
- Familieoppfølging tilgjengelig i alle kommuner, etter Homestart-modellen
- Øremerke midler til sommerjobb i kommunene, og legge til rette for flere deltidsjobber for unge under 18 år
- Sikre et lavterskel psykologtilbud for alle ungdommer
- Styrke oppfølgingstjenesten, og utvide målgruppen til ungdom mellom 16 og 24 år i hele landet.
- Styrke og opprette flere lokale ungdomssentre.
- Etablere og implementere Team-Oslo modellen i alle kommuner i møte med unge som begår kriminelle handlinger
- Styrke foreldreinvolvering- og ansvarliggjøring. Foreldre av barn som har begått kriminelle handlinger skal involveres og ansvarliggjøres i form av kurs og veiledning i hjemmet om hvordan man møter barnet sitt for å forhindre tilbakefall til kriminelle miljøer og gi barnet god oppfølging utenfor hjemmet.
- Innføre en fullføringsplikt for alle innsatte under 25 år som ikke har fullført videregående skole, som stiller krav til fullføring mot at det tilrettelegges for under soning og etter soning
- Innføre arbeids- eller studieplikt for alle under 25 år som prøveløslates som har studiekompetanse eller fagbrev. Studieplass eller jobb skal tilbys innsatte i det de prøveløslates.
- Utvide satsingen på nærpolti i bydeler der det trengs, og styrke rammen til politidistriktene med de største byene.
- Styrke Konfliktrådet og i større grad benytte dets virkemidler overfor unge lovbyggere under 15 år.
- Utvide bruken av fotlenke for straffedømte mellom 15 og 18 år.
- Beholde en kriminell lavalder på 15 år. Barn under 15 år skal ikke møtes med strafferettslige virkemidler.
- Styrke bemanningen i Kriminalomsorgen, gjenreise programvirksomheten i fengslene, og øremerke midler til å opprette ungdomsteam i alle store fengsler.

- Etablere egne fengsler for unge innsatte mellom 18 og 24, som målretter seg mot førstegangssonere og innsatte overført fra ungdomsenhetene.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 9: Kampen mot “kjøp og kast”

Forslagstiller: Rælingen Arbeiderparti

Norge har i dag et enormt forbruk, noe som ikke vil være forenelig i overgangen til et mer fornybart samfunn som vi er på vei inn i. Målet må være å ombruke, gjenvinne og ta vare på ressursene i alt som produseres i en sirkulærøkonomi. Sirkulærøkonomien lar ressursene gå i sirkler, heller enn at de forbrukes. Den innebærer også å kontrollere bruken av ikke-fornybare ressurser som mineraler og metaller, samtidig som vi klarer å balansere bruken av fornybare ressurser.

Den sirkulære økonomien innebærer at det lønner seg å reparere heller enn å kjøpe nytt, at det stilles krav til holdbarhet på det som produseres og at avfallet brukes som nye ressurser heller enn å bli sett på som en byrde. På lang sikt vil en sirkulær økonomi bidra til at det skapes minimalt med avfall, fordi alle ressursene går i sirkler der nye produkter oppstår når gamle blir ødelagt. Derfor er det viktig at det er lønnsomt for bedrifter og aktører å produsere produkter som er laget for å være sirkulære.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Gjøre det billigere å reparere enn å kjøpe nytt, samt fjerne moms på reparasjoner og utleie av klær, tur- og sportsutstyr, verktøy og elektronikk
- Gi incentiver til oppstart av reparasjonsverksteder for forbruksvarer og bygge opp en hel næring rundt reparasjon av varer
- Gjøre det billigere å kjøpe brukte varer enn nye ved å fjerne momsen på salg av brukte varer
- Endre norsk lovverk slik at staten selv setter strenge minimumsgrenser for holdbarhet på ulike produktgrupper
- Forby bruk av ikke-fornybare materialer i produkter der det ikke finnes en plan for gjenbruk, materialgjenvinning eller forsvarlig lagring der ressursene ikke kan gjenbrukes
- Ha panteordninger på glass, metall, elektronikk og andre forbruksvarer med stort miljømessig fotavtrykk
- Stille krav til åpenhet fra produsentene om innhold, arbeidsforhold og miljøkonsekvenser knyttet til produksjonen
- At det skal lages nasjonale regler og krav til klesmarkedet i Norge. Alle internasjonale kleskjeder som ønsker å etablere seg i Norge må fylle disse kravene

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 10: En mer praktisk skole - med mindre test og press!

Forslagstiller: Rælingen Arbeiderparti

Sosialdemokratiet har ved siden av å gi alle arbeid hatt som sitt viktigste oppdrag å gi alle like muligheter i livet gjennom lik rett til utdanning. Over flere tiår har skolesystemet blitt utviklet mye til det bedre, men noe også til det verre. Nå skal vi utvikle fellesskolen videre og til det bedre. Vi skal skape en skole som ser hver enkelt elev og sørge for at alle uavhengig av bakgrunn, interesser og evner får være en del av et sterkt læringsfellesskap der alle møtes, lærer sammen og får muligheten til å lykkes. Arbeiderpartiets skolepolitikk og fellesskolens mål er først og fremst at alle elever skal ha muligheten til å lykkes.

De siste årenes erfaringer, spesielt med avlysning av eksamener under pandemien og utfordringene knyttet til lærerstreiker, understreker behovet for å revurdere vår vurderingspraksis. Vi ser en unik mulighet til å forbedre måten kunnskaper evalueres på i skolen. Det tradisjonelle eksamenssystemet møter ikke lenger dagens utdanningsbehov og reflekterer ikke nødvendigvis elevens reelle kompetanse. Det er på tide å innføre mer rettferdige og effektive vurderingsformer.

Selv om lav motivasjon og mestringsfølelse er et generelt problem, er det tydelige indikasjoner på at dette er overrepresentert blant elever med anlegg for praktiske fag. Dette er ikke overraskende, gitt at nesten hele skoledagen i grunnskolen er viet til teoretiske fag. Arbeiderpartiet ønsker derfor en grunnskole som i større grad prioriterer praktiske fag, både i fagsammensetning, vurderingsformer og eksamensordninger. Arbeiderpartiet ønsker en grunnskole som prioriterer praktiske fag for å styrke elevenes motivasjon og kompetanse i yrkesrettede retninger.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Erstatte dagens trekkordning i 10. trinn med en ordning der du kan velge skriftlig eksamen selv.
- Fjerne ordningen der 20% av elevene i VG1 trekkes opp til eksamen.
- Innføre praktisk og muntlig praktisk eksamen i fagene på ungdomsskolen, der dette er mulig.
- Fjerne eksamen som en selvstendig karakter på ungdomsskolen og endre til at det er gjennomsnittet av eksamen og standpunktkarakteren i faget står på vitnemålet.
- At bruk av tradisjonelle eksamener på videregående reduseres og erstattes med mer tilpassede vurderingsmetoder som bedre reflekterer elevens kunnskaper og ferdigheter.
- At eksamen på videregående ikke fungerer som en selvstendig karakter, men heller som et korrektiv til standpunkt, der gjennomsnittet av standpunkt- og eksamenskarakteren teller på vitnemålet.
- Erstatte dagens trekkordning i VG3 med en ordning der du kan velge skriftlig.
- Innføre yrkesfag som fellesfag i grunnskolen
- Gi gratis førerkort til elever på yrkesfag.
- Flere praktiske fag og programfag som bygg og industrifag på ungdomsskolen
- Likestille timer i sløyd og kunst/håndverk

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 11: Sanksjoner Israel

Forslagstiller: Rælingen Arbeiderparti

Respekt for internasjonal rett må være det viktigste i Norges utenrikspolitikk. Det må aldri bli slik at den sterkeste rett råder. Nettopp derfor må det få konsekvenser når folkeretten brytes. For Arbeiderpartiet er det avgjørende å arbeide for at folkeretten anses som et rettferdig og legitimt regelverk. Da er det ingen plass til doble standarder. Folkeretten skal følges av alle. Krigene i Ukraina og Palestina har vist oss hvor alvorlig det er når folkeretten ikke respekteres. Vi må være kompromissløse på at også våre allierte og partnere må respektere internasjonal rett og avgjørelsene i FN.

Vi vil øke støtten til domstolene og institusjonene som forsvaret og styrker respekt for folkeretten. Vi vil kjempe for palestineres rettigheter og bidra til at en palestinsk stat realiseres og gjenoppbygges. Vår eierskaps-, handels- og investeringspolitikk skal bidra til at folkeretten følges. Næringslivets samfunnsansvar vil følges opp aktivt gjennom veiledninger, støtte og ettersyn for å sikre at aktsomhetskrav følges opp.

Ifølge Den internasjonale domstolen (ICJ) er Israels tilstedeværelse på Vestbredden ulovlig. Dette pålegger alle stater, inkludert Norge, en forpliktelse til å handle. Vi må hindre investeringer som bidrar til å opprettholde denne uholdbare, urettferdige og ulovlige situasjonen. Norge må gå foran med et klart og tydelig standpunkt – økonomisk boikott og deinvestering fra selskaper som profitterer på okkupasjonen er et nødvendig skritt for å legge press på Israel. Det er på tide at vi bruker økonomiske virkemidler for å sikre at folkeretten respekteres og at palestinerne får sin rettmessige frihet og selvbestemmelse.

Den forferdelige krigen i Gaza har foregått i over ett år. Titusenvs er døde, og de menneskelige og fysiske ødeleggelsene er enorme. Arbeiderpartiet har gått foran ved å anerkjenne Palestina. Norge har forsøkt alle våre diplomatiske virkemidler. Israel på sin side har vist at de ikke hører etter når det internasjonale samfunnet stiller krav i diplomatiske veier. Da er det helt nødvendig med økonomiske sanksjoner for å legge press på Israel for å avslutte krigen.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Innføre en økonomisk boikott av Israel og trekke Oljefondet ut av investeringer som bidrar til okkupasjon.
- Forby handel og økonomiske aktiviteter som legitimerer ulovlig okkupasjon eller andre brudd på internasjonal lov.
- Sørge for at norske våpen og våpendeler ikke ender opp i Israel.
- Øke humanitær bistand til Palestina på kort sikt, og sørge for å forplikte oss til å støtte gjenoppbyggingen av Gaza på lang sikt.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 12: Lovfestet rett til samisk språkhospitering

Forslagstiller: Nannestad Arbeiderparti

Før har elever med fjernundervisning i Nannestad fått type språkbaduker, eller undervisning på den skolen i det kjernesamiske området de tilhører, to ganger i året. En uke i vår- og en uke i høstsemesteret. Dette har vært en praksis som har vært ulik avhengig av hvilken kommune du

tilhører. Etter at den nye opplæringsloven tredde i kraft 1 august i fjor, står det i **§ 3-2. Opplæring i og på samisk i grunnskolen, kulepunkt 6**

- **Kommunen skal tilby ein del av opplæringa i samisk i eit samiskspråkleg miljø dersom det er nødvendig for at opplæringa skal vere pedagogisk forsvarleg.**

I Nannestad har elevene med samisk språkopplæring tidligere fått muligheten til å reise på disse språkukene. Men etter at den nye opplæringsloven tredde i kraft er nå dette tilbudet fjernet, fordi en mener at fjernundervisning i seg selv er nok og at det er «pedagogisk forsvarlig».

Vi som har hatt, og de som har, elever som har krav på samisk språkopplæring, vet hvor viktig disse hospiteringsukene er for at elevene skal klare å lære seg det samiske språket. Det å få venner og bekjente og komme i miljøer hvor de kan praktisere språket er avgjørende for å kunne bli funksjonelt samisktalende.

Det er vanskelig å skjønne hvorfor man skal reversere eller gjøre tilbudet dårligere enn det har vært. Gjennom Sannhet- og forsoningskommisjonens rapport bør det nå være godt kjent at skal vi klare å revitalisere de samiske språkene, trengs det et løft og en styrking av samisk språkopplæring, ikke en svekking av tilbudet.

For at dette skal bli noe elevene har krav på, og at opplæringsloven ikke skal gi rom for skjønn, mener vi i Nannestad Ap at:

«Alle som har fjernundervisning, eller som bor utenfor kjernesamiske områder, med rett på samisk språkopplæring skal ha lovfestet rett til hospitering/»språkbaduker». En uke i vårsemesteret og en uke i høstsemesteret».

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 13: Nei til egenandeler på frigjøring og likestilling

Forslagstiller: Nannestad Arbeiderparti

Brukerstyrt Personlig Assistent (BPA) er nærmere beskrevet i Helsedepartementets Rundskriv I-9/2015 hvor det innledningsvis sies følgende om ordningen:

«Brukerstyrt personlig assistanse er et viktig bidrag til likeverd, likestilling og samfunnsdeltakelse for personer med nedsatt funksjonsevne og stort behov for bistand. For personer i denne situasjonen betyr BPA mye for muligheten til yrkesdeltakelse, utdanning og et aktivt og selvstendig liv. Rettighetsfestingen av BPA er begrunnet i et ønske om å sikre mennesker med stort behov for praktisk bistand en større mulighet til å ta ansvar for eget liv og egen velferd.»

Når kommunen har tildelt BPA timer, skal den som har fått ordningen selv avgjøre hva assistansen skal brukes til, hvem som skal assistere, samt når og hvor assistansen skal ytes. Derfor omtales BPA som et likestillings- og frigjøringsverktøy.

Kommunene kan etter Egenandelsforskriften velge å kreve egenandel for tildelte BPA-timer som ikke er til «personlig stell og egenomsorg». Hva som inngår i «personlig stell og egenomsorg» er definert i egenandelsforskriftens § 8 (2):

*«Med personlig stell og egenomsorg menes hjelp til å stå opp og legge seg, personlig hygiene, toalettbesøk, til å kle av og på seg, hjelp til å spise, nødvendig tilsyn og **tilsvarende grunnleggende behov.**» [vår utheving]*

Definisjonen i egenandelsforskriftens §8 (2) er i seg selv utfordrende fordi den tar utgangspunkt i en svært tradisjonell helsefaglig tilnærming, og fordi formuleringen «**tilsvarende**

grunnleggende behov» åpner for en skjønnsbruk som fører til stor variasjon i kommunal egenandelspraksis.

Med utgangspunkt i det foregående er det svært vanskelig å følge egenandelsdefinisjonens skille mellom «grunnleggende behov» og ikke-grunnleggende behov.

Etter vår mening er det grunnleggende å kunne mestre alle hverdagens utfordringer og oppgaver, slik alle ikke-funksjonshemmede må mestre dem. Krav om egenandeler i en ordning som har et uttalt mål om å bidra til frihet og likestilling, fremstår både urimelig og prinsipielt uheldig.

I Arbeiderpartiets program er det slått fast at «Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er et viktig verktøy for å sikre alle mennesker deltakelse og likestilling i samfunnet.»

Nannestad Arbeiderparti vil derfor foreslå at det i partiprogrammet for 2025 til 2029 blir tatt inn et punkt hvor det sies at;

«Det skal ikke kreves egenandel for Brukerstyrt Personlig Assistent (BPA).»

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 14: Tenna en del av kroppen.

Forslagstiller: Nannestad Arbeiderparti

«Jeg kan se på smilet ditt om du er rik eller fattig»!

Med økende forskjeller i det moderne Norge, er det enormt viktig at vi får politisk vilje til å gjennomføre at tannhelse skal inn i helsebudsjett og frikort- ordningen vi har i hels norge. Alt for mange sliter med sin tannhelse, fordi dagens (for enormt mange) stramme økonomi ikke tillater å jevnlig gå til tannlege for å opprettholde god og sunn tannhelse.

Dårlig tannhelse er et alvorlig helseproblem for mange, både somatisk, men også psykisk! Det er økt trykk på den psykiatriske delen av Helse og Omsorg, og overraskende mange registrerte tilfeller av depresjon og angst bunner ut i blant annet dårlig selvtillit og selvfølelse. Da bidrar det på ingen måte å ikke kunne ha tenner man vil smile med, fordi man ikke har økonomi til å gå til tannlege. For mange står valget mellom å klare å betale husleie, strøm og telefon- eller å prioritere egen tannhelse. Da er valget enkelt for de aller fleste, og tannhelsen må vike.

«Tenna en del av kroppen» – har vært initiert til Ap`s ledelse siden 2007, men integrering i Ap`s praktiske politikk går alt for sakte.

I Ap`s programutkast 2021 – 2025 og i Ap/Sp`s Hurdalserklæring går det kun frem at «det vil satses på en gradvis utvidelse av den offentlige tannhelsetjenesten med mål om å likestille den med andre helsetjenester».

Det har blitt gjort tiltak som bedrer bildet noe, men fortsatt har vi en lang vei å gå.

Få tannhelse inn i fri helsetjeneste for alle!

Forslag som oversendes årsmøtet til Akershus Arbeiderparti:

Nannestad AP ønsker at Ap sentralt skal gå tydeligere ut med en tannhelsepolitikk som definerer tenna som del av kroppen samt med et klarere tidsmål om inkludering i trygdeordningen, dvs med en egenandel som for andre kroppsdelar og helseforhold.

Dette er også en god valgkampsak for Ap!

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 15: Kollektivtilbud

Forslagstiller: Eidsvoll Arbeiderparti

Bakgrunn

Nordre del av Eidsvoll kommune (fra Hemli i øst til Dokken i vest) har ikke et ordinært kollektivt bussrutetilbud, kun bestillingsbuss ½ dager pr. uke og skoleruter til og fra Langset barneskole, som grunnskole for østre del av Nordre Eidsvoll.

Dette mener vi er for dårlig, til et geografisk et område som dekker nesten halve Eidsvoll. Inklusiv Feiring, bor det ca. 2000 mennesker i delområdene, i over 10 bygder. Området har mange pendlere. Gjennomsnittsalderen er høyere enn for resten av kommunen, som har et velfunderende og hyppig kollektivt bussrutetilbud, og 3 togstasjoner.

Forslag

Vi foreslår at Akershus Arbeiderparti tar opp forslag i Fylkestinget, om at fylket påtar seg de økonomiske forpliktelser for et kollektiv bussrutenett, og ber Ruter opprette et slikt tilbud. Organisering av ruteopplegg, og hyppighet kan diskuteres med Eidsvoll kommune, og i samforståelse med lokalbefolkningen.

Avslutning

Vi viser for øvrig til at vi og andre lokalforeninger i området, og i samarbeid med velforeninger i Stange kommune, sør, og arbeiderlaget i Østre Toten, sør, har anmodet bl.a. Innlandet og Akershus fylker om tilslutning til vårt forslag om å ferdigbygge Langset holdeplass, Dovrebanen, vedtatt av Stortinget i 2011/12, og å opprette nødvendige matebusser til og fra stasjonen.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 16: Et rettferdig og sosialdemokratisk asylsystem

Forslagstiller: Nesodden Arbeiderparti

De siste årene har flere land i verden, også på vårt eget kontinent, gjennomført en inhuman asyl-, innvandrings- og flyktningspolitikk. Mennesker i stor nød har blitt møtt med murer, piggtråd, soldater og krigsskip. Land etter land har stengt grensene, redusert bosetting av asylsøkere og kvoteflyktninger og kjempet for internasjonale avtaler som har frarøvet flyktninger deres menneskerettigheter. Hvert eneste år dør det flere tusen mennesker i forsøk på å komme seg til frihet samtidig som flere land strammer inn asylsystemene sine for at færre skal få opphold i landet. Antallet mennesker på flukt blir aldri mindre av en strengere asylpolitikk, hverken i verden, Europa eller Norge.

Foreldelsesfrister er vanlig i norsk rett. Det er eksempelvis foreldelsesfrister for straffansvar, også for alvorlige straffbare handlinger. Et bærende hensyn er innrettelseshensynet: At man ikke for alltid skal bli hjemsoekt av tidligere feilsteg. Det samme hensynet tilsier at det åpenbart må innføres en frist for når tilbakekallssaker kan opprettes. På et tidspunkt må det settes strek. Dette må også gjelde for tilbakekall av statsborgerskap. Det finnes ingen andre områder i lovgivningen der barn blir straffet for feil gjort av noen andre enn dem selv, bortsett fra i asylpolitikken. Arbeiderpartiet har gjentakende ganger vedtatt at barns beste skal tas større hensyn til i asyl- og flyktningpolitikken. Det kan vi gjøre gjennom å avskaffe arvesyndpolitikken Norge fører, og som vi har blitt kritisert av internasjonale domstoler for.

Vi har de siste månedene sett diskusjoner om en åpning for asylbehandling i tredjeland, et forslag som vanligvis assosieres med de mest konservative partiene på kontinentet. For Arbeiderpartiet skal det aldri være en løsning å sende de som trenger oss ut av landet for å gi dem hjelp og beskyttelse. Vi skal drive en asylpolitikk tuftet på solidaritet, rettferdighet og verdighet. Arbeiderpartiet har alltid vært tydelige på at vi ikke skal forskjellsbehandle flyktninger, nettopp fordi det bryter med våre menneskerettslige forpliktelser. FN er tydelige på at flyktninger har likt beskyttelsesbehov, og skal ha de samme rettighetene for familiegjenforening. Norge må gå foran og være et fyrtårn for retten til familiegjenforening.

Nesodden Arbeiderparti vil:

- Innføre en foreldelsesfrist i tilbakekallelsessaker
- Si tydelig nei til å tillate asylbehandling hvor asylsøkere blir videresendt til asylmottak i tredjeland for behandling
- Retten til familieliv og tilgang til familiegjenforening skal stå sterkt i familiegjenforeningspolitikken i Norge i henhold til Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 8.
- At Norge skal tilstrebe å følge anbefalingen fra FNs høykommissær for flyktninger om antallet kvoteflyktninger man tar imot.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 17: Kampen mot “kjøp og kast”

Forslagstiller: Nesodden Arbeiderparti

Norge har i dag et enormt forbruk, noe som ikke vil være forenelig i overgangen til et mer fornybart samfunn som vi er på vei inn i. Målet må være å ombruke, gjenvinne og ta vare på ressursene i alt som produseres i en sirkulærøkonomi. Sirkulærøkonomien lar ressursene gå i sirkler, heller enn at de forbrukes. Den innebærer også å kontrollere bruken av ikke-fornybare ressurser som mineraler og metaller, samtidig som vi klarer å balansere bruken av fornybare ressurser.

Den sirkulære økonomien innebærer at det lønner seg å reparere heller enn å kjøpe nytt, at det stilles krav til holdbarhet på det som produseres og at avfallet brukes som nye ressurser heller enn å bli sett på som en byrde. På lang sikt vil en sirkulær økonomi bidra til at det skapes minimalt med avfall, fordi alle ressursene går i sirkler der nye produkter oppstår når gamle blir ødelagt. Derfor er det viktig at det er lønnsomt for bedrifter og aktører å produsere produkter som er laget for å være sirkulære.

Nesodden Arbeiderparti vil:

- Fjerne moms på salg av brukte varer og på reparasjoner og utleie av klær, tur- og sportsutstyr, verktøy og elektronikk
- Gi insentiver til oppstart av reparasjonsverksteder for forbruksvarer
- Stille tydeligere krav til åpenhet fra produsentene om innhold, arbeidsforhold og miljøkonsekvenser knyttet til produksjonen
- At det skal lages nasjonale regler og krav til klesmarkedet i Norge. Alle internasjonale kleskjeder som ønsker å etablere seg i Norge må fylle disse kravene

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 18: Utdanning i Norge skal være gratis!

Forslagstiller: Nesodden Arbeiderparti

Arbeiderpartiet mener det er et grunnleggende prinsipp om at alle skal ha like muligheter til å ta høyere utdanning. Vi mener studenters mulighet til å ta utdanning ikke skal begrenses av dårlig økonomi. Vårt mål er å sikre at alle studenter, uavhengig av livssituasjon og bakgrunn, har rettferdig og lik tilgang til høyere utdanning.

Over tid har studiestøtten og studenters økonomi blitt svekket. Dette blir tydelig når man sammenligner studiestøtten mot utviklingen av grunnbeløpet i folketrygden, også kalt G. For studieåret 2022/2023 fikk studenter 1,16 G, mens mann i 2002/2003 fikk utbetalt 1,48 G.

Denne utviklingen hvor studiestøtten har svekket seg over tid fører til et samfunn med større forskjeller, og hvor dine foreldres økonomiske situasjon får mer å si. Vi vet at utdanningsnivået til foreldrene har en stor betydning for hvor mye utdanning man får. Dette fører til at økonomi og makt går i arv.

Regjeringen har i sine statsbudsjett sammen SV levert historiske økninger av stipendet til studenter. Dette er bra og gjør at man for første gang på veldig lenge gjør det mulig å komme nært målet om et stipend på 1,5G. Det er avgjørende for å sikre lik rett til utdanning, og vårt løfte i partiprogrammet om å knytte til G hindrer at studentøkonomien faller bak over tid.

Arbeiderpartiet mener at forslaget om å innføre eksamensavgift og endre konverteringsordningen for studiestøtte vil ramme studentene urettferdig og svekke Norges prinsipp om gratis utdanning. Særlig studenter som tar utdanning på deltid, årsstudier eller enkeltstående emner risikerer å bli hardt rammet. Disse gruppene, som ofte består av personer i omstilling eller med behov for videreutdanning, kan oppleve økt gjeld fordi mindre av studielånet vil bli omgjort til stipend.

Dette kan føre til at færre tør å ta tilleggskurs eller videreutdanning, noe som svekker mulighetene for livslang læring i Norge. Videre kan innføringen av eksamensavgift forsterke økonomiske forskjeller ved å gjøre det vanskeligere for studenter med svakere økonomi å forbedre karakterene sine. Arbeiderpartiet mener at disse tiltakene skaper et sosialt skille og står i strid med prinsippet om at høyere utdanning skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av økonomisk bakgrunn. Vi går derfor imot forslaget og vil heller prioritere tiltak som styrker studentenes økonomi og fremmer lik tilgang til utdanning.

Arbeiderpartiet vil:

- Gradvis øke stipendet til 1,5 G med ambisjon om 2 G
- Stanse innføringen av eksamensavgift og endring i konverteringsordningen.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 19: Tilskudd til kommunale partier forvaltes av KAD

Forslagstiller: Eidsvoll Arbeiderparti

Arbeiderpartiet er en grasrotorganisasjon som bygges nedenfra og opp. Det er ute i kommunepartiene vi står nærmest i møte med velgerne. Derfor er det viktig at vi styrkes økonomisk slik at vi kan bygge en sterkere organisasjon lokalt. Vi trenger midler for å bygge laget vårt ved kursing og samlinger med mer.

Eidsvoll Arbeiderparti ber Akershus Arbeiderparti ta dette forholdet opp med Arbeiderpartiet med forslag om å heve satsene betraktelig for kommunepartiene. Dette gir større handlingsrom for økt aktivitet og engasjement i kommunelagene og kan virke positivt for å få opp interessen for politisk arbeid.

Satsene for 2024 er et grunnbeløp på kr. 1718.- og en støtte pr. stemme til partiet ved kommunevalg på kr. 13,63.

Disse satsene utgjør bare en brøkdel av støtten til sentrale partiledde som i 2024 hadde en grunnstøtte på kr. 4 044 656 og stemmestøtte på kr. 109,9878 per stemme.

For Eidsvoll Arbeiderparti vil f.eks. en økning fra kr 13,63 til kr. 23,63 bety en økning på ca. kr. 25 000,-, noe som vil gi et mye større handlingsrom for gode aktiviteter og valgkamper.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 20: Endring av regelverk for flere til politiske deltakelse

Forslagsstiller: Eidsvoll Arbeiderparti

Dagens regelverk setter en inntektsgrense for hvor mye AFP-pensjonister, uføre og trygdede kan tjene før pensjon eller trygd reduseres. Dette påvirker deres mulighet til å engasjere seg i politiske verv og bidra med sin erfaring og kompetanse. Noen velger å ikke stille til valg eller ta på seg politiske verv fordi godtgjørelse for disse vervene kan overstige den tillatte inntektsgrensen, og dermed redusere pensjonen eller trygden.

Dette mener vi i Eidsvoll Arbeiderparti er svært uheldig og bidrar til et demokratisk problem og klasseskille i politikken.

Begrunnelse

1. **Demokratisk deltakelse:** Det er viktig at alle samfunnsgrupper, inkludert AFP-pensjonister, uføre og trygdede, har mulighet til å delta i politiske prosesser. Disse gruppene har verdifull erfaring og kompetanse som kan styrke demokratiet.

2. **Likestilling og rettferdighet:** Dagens ordning skaper en urimelig skjevhet hvor yngre folkevalgte ikke rammes på samme måte. Regelverket bør legge til rette for lik deltakelse uavhengig av alder, helse og økonomisk situasjon.
3. **Samfunnsnytte:** Økt deltakelse fra pensjonister, uføre og trygdede kan bidra til bedre beslutninger og styrke tilliten til politiske prosesser.
4. **Arbeiderpartiets verdier:** Dette tiltaket samsvarer med Arbeiderpartiets prinsipper om fellesskap, solidaritet og rettferdighet.

Ved å gjennomføre denne endringen legger vi til rette for at flere pensjonister, uføre og trygdede kan engasjere seg i politiske verv uten å frykte for sin økonomiske trygghet.

Forslag til vedtak

Arbeiderpartiet skal arbeide for å endre regelverket slik at godtgjørelse for politiske verv ikke skal regnes som inntekt som reduserer pensjon eller trygd. Dette vil sikre at pensjonister, uføre og trygdede kan delta aktivt i demokratiet uten å risikere økonomiske tap.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 21: Avgift på ikke-reversible arealinngrep

Forslagstiller: Nittedal Arbeiderparti

Det skal utredes en løsning for hvordan vi kan innføre en arealavgift / klimaavgift / grunnrenteskatt på nedbygging av naturareal som skal brukes til å restaurere natur og å regenerere natur i grå områder. Avgiften / skattene må dimensjoneres etter i hvilken grad nedbyggingen vil resultere i økte klimagassutslipp eller mulige fremtidige forurensinger, eller hva som er kostnaden ved kompenserende tiltak.

Begrunnelse:

Store og viktige naturområder bygges ned i stort tempo. Det er varierende grad av samfunnsnyttige grunner til denne nedbyggingen, men felles for de fleste nedbyggingene er at de ofte gir økte CO2 utslipp, tap av biologisk mangfold, tap av verdifull natur eller tap av matjord. Ved anleggelse av deponier så risikeres det i tillegg avrenning av miljøgifter fremover i tid. Rapporterte utslipp fra nedbygging av skog, dyrket mark og andre arealer er på rundt 2,9 millioner tonn årlig. Det tilsvarer om lag 6 pst. av Norges årlige klimagassutslipp (kilde: NOU 2022:20). En innføring av en avgift vil kunne medføre at mindre areal bygges ned og at bevisstheten rundt slike nedbygginger økes.

Det skal ses på ulike modeller for hvordan inntekten fra denne avgiften/skatten forvaltes og brukes til å kompensere for det tap man påfører allmenningen. Det vil være naturlig å opprette et fond hvor det kan hentes ut penger til restaurering av natur og opprettholdelse av naturmangfold, herunder belønne de som velger å gå over til bruk av mer skånsomme hogstformer.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 22: Videreutvikle nasjonale krav til kantsoner langs vassdrag, bekker og elver

Forslagstiller: Nittedal Arbeiderparti

Regelverket rundt kantsoner forsterkes og ansvaret tydeliggjøres. Statsforvalter overtar sanksjonsmulighetene.

Begrunnelse:

Kantsoner bidrar med essensielle naturtjenester. De er habitat for pollinerende insekter, sørger for massestabilitet langs elver, og er essensielle habitat for dyr i og langs elver og bekker. I tillegg reduseres avrenning fra landbruk, som er hovedkilden til den kjemiske forurensingen i for eksempel Oslofjorden.

Kantsoner har en viss beskyttelse gjennom spredt lovgiving og et fragmentert regelverk. Forvalteransvaret er delt mellom grunneier, kommune, statsforvalter og NVE. Dette har gjort at ansvaret, håndhevelsen og myndighetsutøvelsen blir både mangelfull og uoversiktlig.

Oppfølging av kantsoneregelverket flyttes fra Landbruk og matdepartementet til Klima og miljødepartementet. Dette for å sikre uavhengighet. Sanksjonsmyndighet flyttes fra NVE til Statsforvalteren som i dag har dispensasjonsmyndighet. Videre må det utvikles veileder for kantsoneskjøtsel.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 23: Vern av all gammelskog/naturskog og nærskog

Forslagstiller: Nittedal Arbeiderparti

Det skal utarbeides en nasjonal strategi for vern og bevaring av gjenstående gammelskog/naturskog. En slik strategi må også omfatte mulighet for bevaring av nærskog og lokale eventyrskoger, samt at det også må ses på hvordan flere sammenhengende økologiske korridorer i skogen kan etableres.

Begrunnelse:

Stortinget vedtok i 2016 å verne 10 prosent av skogene i Norge- dessverre så satte man her ingen frist for å nå dette målet- det er heller ikke laget en strategi for hvordan målet skal nås. I tillegg så er vi gjennom Montreal avtalen forpliktet til å verne 30 % av alle naturtyper- vi er pr i dag langt unna å nå de målene, selv om økningene på de siste års budsjettene har vært betydelige. For å nå disse målene og for å ivareta viktig biologisk mangfold så må arbeidet med en nasjonal strategi prioriteres. I tillegg må skogvern budsjettet økes slik at skogeiere kan få erstatning for vern av sine skogsområder. Her kan det være hensiktsmessig å benytte en opptrappingsplan.

Lokale eventyrskoger er essensielle for folk. Disse kan ha noe redusert økologisk verdi, og vil derfor naturlig falle utenfor de prioriterte vern som gjennomføres. Vi foreslår at man oppretter en årlig pott til nærskogvern som egen kategori i tillegg til gammelskogsvernet.

Det nye naturkartet som nylig er lansert er til god hjelp i arbeidet med vern av slik type skog. Nå gjelder det bare å bruke det slik at verneverdig skog ikke hugges. Vi skal ha skogbruk i Norge, men den mest verdifulle skogen skal ikke utsettes for hogst.

Deler av naturskogen er vernet etter naturmangfoldloven, mens andre deler er registrert i naturtypekartlegging eller Miljøregistreringer i skog. Dette gir grunnlag for å ivareta naturverdier i enkeltområder, men mange av områdene er for små til å sikre artene, og det sikrer heller ikke de sammenhengende økologiske korridorene som er nødvendige for å bevare det biologiske mangfoldet. Nye tiltak for bevaring og restaurering av skog i Norge er nødvendig. Et slikt tiltak kan være å avgrense sammenhengende økologiske korridorer, ved å knytte sammen eksisterende verneområder og gjenværende naturskog-rester, for derved å reetablere et mer intakt skogøkosystem.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 24: Bergvarme til private husholdninger

Forslagstiller: Nittedal Arbeiderparti

Det må gjennomføres en offentlig utredning over samfunnsnyttene man vil kunne ha av en større utbygging av bergvarme når man frigjør elektrisk energi til andre formål. Støtten fra Enova må tilpasses de reelle kostandene ved utbygging.

Begrunnelse:

Bergvarme er en konfliktfri, langsiktig, fornybar og karbonnøytral energiform. Et borehull blir stående til neste istid og kan gi termiske ressurser til varme og kjøle-behov også for eventuelt nye bygg. Bergvarme gir ingen arealkonflikter, hvor man kan sette hull i kjellere eller på parkeringsplasser. Den termiske energiressursen gjør at man unngår nedbygging av verdifulle naturareal dersom man skulle belage varme- og kjølebehovet på elektriske eller molekylære energikilder. Bergvarme har så mange fordeler at den har blitt en foretrukken energikilde for store nybygg, slik som idrettsanlegg, skoler, sykehus, næringsbygg, hoteller etc. For privathusholdninger er investeringen for stor til at dette er et reelt valg.

For å øke utbyggingen av bergvarme må dagens støttesats fra Enova utvides og tilpasses kostandene ved utbygging.

I tillegg til at bergvarme gir god energieffekt, så bygger den ikke ned verdifullt naturareal. Den gir også høy sikkerhet mot sabotasje og naturskader etc.

En nyttig effekt av bergvarme er at energi fra eksisterende kraftkilder da kan frigis og brukes til andre formål enn oppvarming av bygningsmasse. Våre vernede vassdrag kan da bestå til glede for fremtidige generasjoner.

Bergvarme er et konkret tiltak for å vise at folk kan få fordeler ved et grønt skifte. Her vil mange kunne få økt komfort til en redusert kostnad, og folk settes i stand til å bli både produsent og forbruker av energi.

Bergvarme rulles ut i stor stil i Sverige og Finland, og lykkes de med sin utvikling vil vi styrke energisikkerheten i vårt land. På samme vis er det viktig av vi lykkes i Norge.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 25: Bedre samhandling mellom departementer, direktorat og utøvende etater for på den måten å kunne sikre gjennomføring av felles mål.

Forslagstiller: Nittedal Arbeiderparti

Felles mål må forankres og følges opp på tvers av ulike sektorer. Det må utredes mer kraftfulle metoder for å redusere silo-tenkning i departementer, direktorat og utøvende etater

Begrunnelse:

For at vi skal nå både klima- og naturmål i henholdsvis Paris- og Montreal-avtalen så trenger vi en helhetlig tilnærming som innbefatter Landbruk og matdepartementet, Energidepartementet, Klima og Miljødepartementet, Kommunaldepartementet og Finansdepartementet. Slik systemet er i dag, så fungerer ikke samarbeidet på toppnivå i regjeringen tilstrekkelig.

Det må lages en politisk utredning som muliggjør et system for samarbeid på alle nivå for å kunne løse sammensatte problemer, og for å nå de tverrsektorielle mål samfunnet selv har satt seg. Det er i felleskapets interesse å nå de vedtatte klimamålene.

Vi viser ellers til riksrevisjonens rapport: [Svak samordning i klimapolitikken](#)

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 26: EUs rolle og Norges framtid

Forslagstiller: Nittedal Arbeiderparti

Arbeiderpartiet er tilhenger av et sterkt politisk samarbeid i Europa. Ved to tidligere folkeavstemninger har vi derfor anbefalt å si ja til norsk medlemskap.

Som et sosialdemokratisk parti i en tid preget av usikkerhet og spenninger på den internasjonale arenaen, ser vi det som vårt ansvar å forholde oss til de utfordringene som nå truer både vår nasjonale sikkerhet og vår fremtidige velferd. Den pågående krigen i Ukraina, trusselen fra autoritære regimer som Russland og Kina, samt en stadig mer isolasjonistisk politikk fra USA, understreker behovet for at Europa tar en mer aktiv rolle i å styrke det liberale demokratiet, vår felles forsvars- og sikkerhetspolitikk, og vår økonomiske utvikling.

Norge står i en helt ny og utfordrende situasjon. Som en nasjon med sterke bånd til Europa, men som står uten fullt medlemskap i EU, blir vi i økende grad berørt av EUs beslutninger uten å ha direkte innflytelse på dem. Dette gjelder spesielt på områder som klima, energi, handel og økonomi, hvor EU har ambisjoner som også vil påvirke oss gjennom EØS-avtalen. Utfordringen er at vi står på sidelinjen når viktige beslutninger tas, uten å kunne forme resultatene som har direkte konsekvenser for vårt samfunn og vår framtid.

Nittedal Arbeiderparti mener at det er på høy tid at Norge vurderer sin plass i Europa på nytt. Det er vår oppfatning at Norge, som et sosialdemokratisk og progressivt land, bør gå i bresjen for et sterkere og mer inkluderende EU. Et EU som ivaretar demokrati, menneskerettigheter og sosial rettferdighet, og som er i stand til å stå imot både autoritære trender og økonomisk ulikhet på verdensarenaen.

I lys av den globale utviklingen, og spesielt på bakgrunn av de utfordringene vi står overfor med Russland og Kina, er det viktigere enn noen gang at Norge tar et aktivt valg om å styrke sine bånd med EU. Gjennom et fullt medlemskap i EU vil Norge få muligheten til å påvirke beslutninger som i dag tas uten oss, samtidig som vi kan bidra til å forme et Europa som er sterkere, mer sammensveiset og mer rustet til å møte de globale utfordringene som truer vår felles fremtid. Samtidig skal det være rom for ulike syn på norsk medlemskap i EU-spørsmålet. Dersom medlemskapsspørsmål skulle bli aktuelt, skal det være gjenstand for ny landsmøtebehandling i Arbeiderpartiet.»

Derfor vedtar Nittedal Arbeiderparti:

1. At Norge bør jobbe for et fullt medlemskap i EU, slik at vi kan ta del i beslutningene som berører oss, og ikke bare være et passivt medlem gjennom EØS-avtalen.
2. At det legges til rette for en folkeavstemning om norsk EU-medlemskap i løpet av stortingsperioden 2025-2029, slik at befolkningen får muligheten til å ta stilling til dette viktige spørsmålet for vår fremtid.
3. At vi som parti aktivt skal fremme EU-medlemskap som en nødvendig vei for å styrke norsk velferd, økonomi og sikkerhet i en tid med økende internasjonal spenning og usikkerhet.
4. At vi fortsatt skal stå på vårt sosialdemokratiske grunnlag, og arbeide for at et sterkt EU skal være et EU som er rettferdig, demokratisk, og i stand til å fremme solidaritet og likhet på tvers av landegrenser.

Nittedal Arbeiderparti mener at den beste måten å sikre et trygt, rettferdig og grønt Norge på, er å styrke vårt forhold til EU. Nå er det på tide å gå videre, stå sammen med våre europeiske venner, og bygge et sterkere Europa for fremtiden.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 27: Kutt i sykelønna vil skape større forskjeller

Forslagstiller: Ullensaker Arbeiderparti

Sykelønna i Norge er en grunnpilar i velferdsstaten og en viktig ordning for å sikre at alle har økonomisk trygghet når de er syke. I en tid der helseutfordringer kan ramme hvem som helst, er det avgjørende at vi har et system som sørger for at folk ikke står uten inntekt i en allerede vanskelig situasjon. I Norge har vi hatt full lønn under sykdom i ett år siden 1978. Det er flere grunner til at sykelønna er viktig, og hvorfor det ikke kan kuttes.

Uten sykelønn risikerer mange å bli økonomisk marginaliserte. Arbeidstakere som plutselig mister inntekten på grunn av sykdom, kan få problemer med å opprettholde et anstendig levebrød. Dette kan føre til økt gjeldsbelastning, psykiske helseproblemer og i verste fall at folk må selge unna eiendeler eller gå på sosialstøtte for å klare seg. Ved å ha en sykelønnsordning unngår vi at folk blir presset ytterligere ned i økonomisk ufare, noe som også kan føre til mer langvarige helseproblemer. Det er ingen som blir friskere av å være fattige.

I et velfungerende helsevesen og velferdssamfunn er det viktig at folk kan være sykmeldte i en periode uten å måtte gå tilbake til arbeid før de er frisk nok. Hvis sykelønna kuttes eller reduseres, kan folk føle presset til å jobbe når de egentlig burde være hjemme og hvile. Dette kan føre til at folk går tilbake til jobb for tidlig, noe som kan forverre tilstanden deres og forlenge sykefraværet. I verste fall kan det føre til langvarige eller kroniske helseproblemer.

Sykelønn fungerer som et sikkerhetsnett som gjør det mulig for folk å komme tilbake til arbeidslivet etter sykdom. Ved å kutte i denne risikerer en at mennesker som er for syke vil gå på jobben fordi de ikke har råd til noe annet. I særlig grad vil dette ramme de som er dårligst lønnet og som jobber i bransjer hvor det ikke er muligheter for andre fleksible ordninger. Ingen er tjent med at syke folk går på jobb, verken kollegaer kunder/brukere/ pasienter eller den syke selv. På sikt kan det føre til at den syke blir langtidssykmeldt fordi en presser seg selv for hardt.

Sykelønna er en del av den norske modellen for arbeidsliv og velferd. Den reflekterer verdier som rettferdighet og solidaritet, hvor vi som samfunn tar ansvar for hverandre. Alle kan bli syke, og når det skjer, er det viktig at vi som samfunn gir dem den støtten de trenger for å komme tilbake på beina. Det er et uttrykk for vår felles forståelse av at ingen skal straffes økonomisk for å være syk.

For Ullensaker arbeiderparti er det også viktig at IA avtalen videreføres mellom partene som et virkemiddel for å gjøre det norske arbeidslivet mer inkluderende.

Ullensaker Arbeiderparti sier NEI til kutt i sykelønna for arbeidsfolk i dette landet.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 28: Sosialdemokratisk ansvar: Å ta vare på folks økonomi i dyrtid

Forslagstiller: Asker Arbeiderparti

I dyrtid er det alltid sosialdemokratiets jobb å ivareta vanlige folks personlige økonomi etter beste evne. Dyrtid rammer dem med minst aller hardest, og da er det vårt ansvar å sikre at fellesskapet hjelper til. Sosialdemokratiet tror på universelle velferdsløsninger og tiltak som gjør det lettere for unge å fullføre skolen, komme seg i jobb og gjør det lettere å velge grønt. Nå er tiden inne for å vise at det er sosialdemokratiet som er best egnet for å ta vare på lommeboka til folk flest. Å avlaste familiers økonomi handler ikke bare om å utvide velferden, men også om å gjøre konkrete grep som løfter unges økonomi, og avlaster foresattes økonomiske bekymringer.

Asker Arbeiderparti vil:

- Øke frikortgrensa til 130 000 kr
- Gjøre lappen gratis for alle som fullfører yrkesfag
- Innføre et nasjonalt ungdomskort på kollektivtransport
- Innføre gratis idrettstilbud for alle unge
- Øke stipendene på videregående skole
- Innføre gratis pensumbøker på norske universiteter

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 29: Sanksjoner Israel

Forslagstiller: Asker Arbeiderparti

Respekt for internasjonal rett må være det viktigste i Norges utenrikspolitikk. Det må aldri bli slik at den sterkeste rett råder. Nettopp derfor må det få konsekvenser når folkeretten brytes. For Arbeiderpartiet er det avgjørende å arbeide for at folkeretten anses som et rettferdig og legitimt regelverk. Da er det ingen plass til doble standarder. Folkeretten skal følges av alle. Krigene i Ukraina og Palestina har vist oss hvor alvorlig det er når folkeretten ikke respekteres. Vi må være kompromissløse på at også våre allierte og partnere må respektere internasjonal rett og avgjørelsene i FN.

Vi vil øke støtten til domstolene og institusjonene som forsvaret og styrker respekt for folkeretten. Vi vil kjempe for palestineres rettigheter og bidra til at en palestinsk stat realiseres og gjenoppbygges. Vår eierskaps-, handels- og investeringspolitikk skal bidra til at folkeretten følges. Næringslivets samfunnsansvar vil følges opp aktivt gjennom veiledninger, støtte og ettersyn for å sikre at aktsomhetskrav følges opp.

Ifølge Den internasjonale domstolen (ICJ) er Israels tilstedeværelse på Vestbredden ulovlig. Dette pålegger alle stater, inkludert Norge, en forpliktelse til å handle. Vi må hindre investeringer som bidrar til å opprettholde denne uholdbare, urettferdige og ulovlige situasjonen. Norge må gå foran med et klart og tydelig standpunkt – økonomisk boikott og desinvestering fra selskaper som profitterer på okkupasjonen er et nødvendig skritt for å legge press på Israel. Det er på tide at vi bruker økonomiske virkemidler for å sikre at folkeretten respekteres og at palestinerne får sin rettmessige frihet og selvbestemmelse.

Den forferdelige krigen i Gaza har foregått i over ett år. Titusenvs er døde, og de menneskelige og fysiske ødeleggelsene er enorme. Arbeiderpartiet har gått foran ved å anerkjenne Palestina. Norge har forsøkt alle våre diplomatiske virkemidler. Israel på sin side har vist at de ikke hører etter når det internasjonale samfunnet stiller krav i diplomatiske veier. Da er det helt nødvendig med økonomiske sanksjoner for å legge press på Israel for å avslutte krigen.

Asker Arbeiderparti vil:

- Innføre en økonomisk boikott av Israel og trekke Oljefondet ut av investeringer som bidrar til okkupasjon.
- Forby handel og økonomiske aktiviteter som legitimerer ulovlig okkupasjon eller andre brudd på internasjonal lov.
- Sørge for at norske våpen og våpendeler ikke ender opp i Israel.
- Øke humanitær bistand til Palestina på kort sikt, og sørge for å forplikte oss til å støtte gjenoppbyggingen av Gaza på lang sikt.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 30: Tid for handling: Likestilling i blodgivning for homofile

Forslagstiller: Asker Arbeiderparti

I fjor tydet alt på at man endelig hadde fått gjennomslag for å tillate blodgivning for homofile etter samme regler som heterofile. Gleden ble dessverre kortvarig, da man i januar utsatte implementeringen på ubestemt tid. Til tross for et stort behov for mer blod, og en gruppe i befolkningen der mange også har et ønske om å bidra, så har ting siden den gang stått helt stille.

Danmark og Sverige har begge gjort fremskritt i å gjøre blodgivning mer tilgjengelig for homofile, og i Finland har man allerede likestilt reglene mellom homofile og heterofile. Dagens regler er utdaterte og baserer seg på gammeldagse fordommer. Forskning fra blant annet Norge og Sverige har vist at homofile i stabile parforhold har like lav risiko for smitte som heterofile par. At homofile i slike livssituasjoner da skal pålegges å avstå fra sex et helt år, for å kunne gi blod, sier seg selv at er ulogisk.

Et nytt regelverk må få til å både være kunnskapsbasert, men samtidig sørge for at flere kan bidra med å gi blod. Prinsipielt er det også for skeive i Norge viktig å bli anerkjent som likeverdige, og at fordommer fra fortiden ikke skal få henge igjen på ubestemt tid. Forskning og faglige diskusjoner må legges til grunn, men det kan ikke somles bort når det er vist politisk vilje til å endre regelverket. Å likestille homofile og heterofile i regelverket er mulig, og Arbeiderpartiet bør som tidligere være pådriveren for dette.

Asker Arbeiderparti vil:

- Få fortgang i prosessen om å tillate homofile å donere blod.
- Legge til grunn Folkehelseinstituttet sin vurdering av karantenetiden på seks måneder siden siste nye sexpartner i et nytt regelverk.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 31: Støtte til Musikeralliansen

Forslagstiller: Asker Arbeiderparti

Asker Arbeiderparti vil at det programfestes at det bevilges driftsmidler til Musikeralliansen på linje med det Skuespiller – og dansealliansen får, slik at de skal kunne gi et reelt tilbud til frilans musikere.

Frilans musikere har ikke samme trygghet for økonomi under sykdom, fødselspermisjoner og pensjon som ansatte som har en arbeidsgiver. I Sverige ble den første alliansen etablert i 1999 (skuespillere) Etter det kom Dansealliansen og Musikeralliansen ble etablert i 2008. Norge fikk sin første kunstnerallianse i 2012 med etablering av Skuespiller- og danseralliansen (SKUDA) for både skuespillere og dansere. Allianseformen sikrer frilansere like rettigheter som for andre arbeidstakere og den skaper trygghet.

I 2023 ble Musikeralliansen i Norge opprettet for frilansmusikere. Den er dermed siste tilskudd i en lang utvikling for å sikre at alle de store utøvende kunstformene som musikk, teater og dans har et dekkende alliansetilbud. Musikeralliansen skal være arbeidsgiver for frilansmusikere over hele landet. Alliansen bidrar til å styrke frilansmusikere og imøtekomme kunst- og kulturfeltets behov for fleksibilitet i arbeidsmarkedet.

Musikeralliansen betaler lønn til ansatte musikere i perioder de står uten jobb. Gjennom arbeidsforholdet sikres også musikerne sykelønn og mulighet til å være i foreldrepermisjon, samt at alliansen betaler inn pensjonspremie for de ansatte. Som ansatt kan også frilans musikere da få mulighet til boliglån slik alle andre faste ansatte har.

Musikerne får i tillegg trygghet og forutsigbarhet i kunstnerkarrieren, kompetanseheving, kollegialt fellesskap og fordeler forbundet med støtte, gode rutiner og en god arbeidsgiver. Gjennom ansettelse i alliansen får musikerne jevnere inntekt og en sikrere økonomisk og sosial situasjon sammenlignet med en mer uforutsigbar arbeidssituasjon som frilans, eller om de skulle veksle mellom frilansoppdrag med perioder med arbeidsledighet og behov for dagpenger. Når ansatte musikere spiller konserter, jobber i studio, er i midlertidige ansettelser eller har oppdrag hos andre, tar de permisjon uten lønn fra Musikeralliansen. Det vil stilles krav til mye arbeid utenfor Musikeralliansen, hvis ikke opphører ansettelsen. Stortinget har slått fast at alliansemodellen fungerer som en arbeidsgiver og dermed er det fastsatt et viktig prinsipp. Flertallet på Stortinget har gitt positiv oppbakking til modellen og det ble gitt midler til oppstart og etablering over Statsbudsjettet i 2024, mens det i Statsbudsjettet for 2025 ikke ble bevilget støtte til drift. Ansettelse av frilansmusikere er derfor ikke foretatt. Og det finnes derfor ingen ordning for frilans musikere.

Asker Arbeiderparti foreslår at det programfestes at det bevilges driftsmidler til

Musikeralliansen slik at frilans musikere også får en reell mulighet til trygghet i perioder de ikke er i oppdrag. For å sikre at alle arbeidstakergrupper i Norge har tilnærmet samme trygghet for ansettelse, sykelønn, pensjoner og fødselspermisjoner må Arbeiderpartiet sørge for midler til drift av Musikeralliansen, senest i Statsbudsjettet for 2026, men helst i revidert før sommeren.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 32: Eierskap til store, felles vann- og avløpsledninger

Forslagstiller Ås Arbeiderparti

På lik linje med ansvar for veg-infrastruktur, som i dag er delt inn i private veier, kommunale veier, fylkesveier og statlige veier, er det nå på tide å tenke nytt om eierskapet til vann- og avløpsledninger. Det er de senere årene kommet stadig strengere krav fra Mattilsynet til den enkelte kommune om reservevannforsyning. Dette har medført at mange kommuner nå må få reservedrikkevannforsyning fra utenfor kommunegrensen. Trasevalg, kostnadsfordeling m.m. har bl.a. bidratt til at det tar svært lang tid å for kommuner å enes om de beste løsningene, og det blir debatter om hvordan kostnadene skal deles mellom de ulike kommuners innbyggere, basert på selvkostprinsippet.

Kommunene bør forholde seg til det kommunale nettet. Fylket eller staten bør håndtere infrastruktur som går på tvers av kommunegrensene. Reservevannforsyning er også uforholdsmessig dyrt å bygge, og er en stor kostnad for den enkelte kommune. Derfor bør det vurderes at staten går inn og bekoster deler eller hele anlegg som er tiltenkt å fungere som reservevannforsyning for kommunene.

Ås Arbeiderparti mener at det bør vurderes at staten går inn og bekoster deler eller hele anlegg som er tiltenkt å fungere som reservevannforsyning for kommuner.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 33: En ambisiøs og målrettet bistandspolitikk.

Forslagstiller: Ås Arbeiderparti

Ås Arbeiderparti mener:

- At minimum én prosent av brutto nasjonalinntekt skal brukes på bistand.
- At klimabistanden skilles ut som en egen kategori utenfor den ordinære bistanden, som over tid bør trappes opp til 0,3% av BNI, i tillegg til en-prosenten til øvrige bistandsformål.
- At Norge skal øke satsingen på utdanningsbistand

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 34: Likestillingens neste steg:

Forslagstiller: Ås Arbeiderparti

- Sikre at den norske fellesskolen i større grad legger til rette for at alle kan lykkes. Mer praktisk læring, mindre stillesitting, en mer sømløs overgang fra barnehage til grunnskole og et sterkere lag rundt eleven er avgjørende.
- Sikre fysiske gamingfellesskap der unge med interesse for gaming og e-sport kan møtes fysisk, få låne utstyr av høy kvalitet og oppleve tilrettelegging fra det offentlige.

- Lovfeste utekontakter i norske kommuner for å sikre tett oppfølging av ungdomsmiljøene der ungdom som ikke deltar i organiserte fritidsaktiviteter opplever å møte trygge voksenpersoner som følger dem opp.
- Innføre jobbgaranti for unge, etter modell fra Oslo kommune under det rødgrønne byrådet, for å sikre at unge som ønsker å komme ut i arbeidslivet får tilbud om dette tidlig i livet.
- Arbeide for å øke antallet menn i helse, slik at menn kan få tilbud om samtaler og oppfølging av menn der dette er et ønske
- Lage en strategi for hvordan å rekruttere flere mannlige helsesykepleiere
- Arbeide for flere fysiske møtesteder der barn og unge kan få bruke praktiske ferdigheter også i fritiden.
- Sørge for at psykiske helsetilbud rettet spesifikt mot gutter styrkes.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 35: Blodgivning for homofile

Forslagstiller: Ås Arbeiderparti

- Få fortgang i prosessen om å tillate homofile å donere blod.
- Legge til grunn Folkehelseinstituttet sin vurdering av karantenetiden på seks måneder siden siste nye sexpartner i et nytt regelverk.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 36: En mer praktisk skole - med mindre test og press

Forslagstiller: Ås Arbeiderparti

- Fjerne ordningen der 20% av elevene i VG1 trekkes opp til eksamen.
- Innføre praktisk og muntlig praktisk eksamen i fagene på ungdomsskolen, der dette er mulig.
- Erstatte dagens trekkordning i VG3 med en ordning der du kan velge skriftlig dersom det er to eksamensformer (muntlig eller skriftlig).
- Gjøre fagene i grunnskolen mer praktiske. Mer etterutdanning i praktiske fag for lærere.
- Flere praktiske fag og programfag som bygg og industrifag på ungdomsskolen

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 37: Kommuneøkonomi

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Kommunene må sikres nok midler fra staten så alle velferdsoppgaver kan gjennomføres. Det må også gjelde bynære kommuner.

Akershus Arbeiderparti vil:

- fortsatt arbeide for at endringer i inntektssystemet for å styrke finansieringen av vekstkommuner.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 38: Nei til prisøkning på kollektivtransport i Akershus og Oslo

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Høyre og Fremskrittspartiet har foreslått å øke prisene på kollektivtransport med 10 % i Akershus og Oslo. Denne økningen rammer både pendlerne og lokalbefolkningen i Bærum hardt, samtidig som den strider mot nødvendige tiltak for å redusere klimagassutslipp og styrke kollektivtransportens rolle i regionens transporttilbud.

Samtidig har fylkesrådet i Akershus lagt fram kreative forslag til endringer av soneinndelingen i Akershus, som vil innebære store prisøkninger for de som har størst behov for kollektivtransport.

Våre hovedargumenter mot prisøkningen:

- Urettferdig byrdefordeling.
- Kollektivtransportens rolle i klimakampen.
- Negativ effekt på økonomisk vekst og mobilitet.
- Manglende sosial rettferdighet

Akershus Arbeiderparti vil:

- sikre at kollektivtransporten forblir et miljøvennlig og økonomisk attraktivt alternativ for alle.
- beholde dagens prisnivå og prioriter økte statlige tilskudd for å dekke kostnadsøkninger. Dette sikrer at kollektivtransporten forblir tilgjengelig og konkurransedyktig.
- Innføre sosiale rabatter, gi ytterligere rabatter til lavinntektsfamilier, ungdom og eldre for å gjøre kollektivtransport mer tilgjengelig for dem som trenger det mest.
- Øke investeringen i kollektivtransportens infrastruktur: Bedre kapasitet og tilgjengelighet vil på sikt øke antall reisende og sikre økonomisk bærekraft uten prisøkning.
- ha en helhetlig tilnærming som sikrer bærekraftig og rettferdig transport for innbyggerne, og mener prisøkningen på 10% vil ramme kollektivpendlerne unødig hardt.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 39: Livsfasetilpassede nybygg og boliger

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Norge står overfor en betydelig økning i antallet eldre over 65 år de kommende tiårene. Ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) vil andelen eldre i befolkningen stige fra dagens 18 % til over 25 % innen 2050. I Bærum vil dette stille økte krav til tilrettelegging for aldersvennlig infrastruktur og boliger. Samtidig viser tall fra Helse- og omsorgsdepartementet at tilrettelegging for at eldre kan bo hjemme lengst mulig er både kostnadseffektivt og positivt for livskvaliteten.

Hovedutfordringer:

- Boligmarkedet er ikke tilpasset aldrende befolkning:
- Økt press på kommunale omsorgstjenester
- Manglende planlegging i nybyggprosjekter

Akershus Arbeiderparti vil:

- Innføre livsfasetilpasset boligbygging i kommunal planlegging: Sørge for at flere nye boliger bygges etter prinsippene for universell utforming. Sikre tilrettelegging for heis, trinnfri adkomst, brede dører og tilpasningsmuligheter i alle nybyggprosjekter.
- Stimulere til aldersvennlige boområder. Opprette «eldrevennlige boligklynger» med tilgang til fellesarealer, servicetjenester og sosiale møteplasser. Samarbeide med private utbyggere for å bygge boliger som inkluderer moderne teknologi som støtter selvstendig livsførsel.
- Økt bruk av fleksible boformer. Fremme konseptet «generasjonsboliger», der flere generasjoner kan bo i nærheten av hverandre og dele tjenester som barnepass eller omsorg for eldre. Utforske muligheten for midlertidige tilpasninger, som leie-avlastning i større boliger, for eldre som ønsker å redusere boflaten.
- Skatte- og avgiftsinsentiver for tilpasning av eksisterende boliger. Gi økonomisk støtte til eldre som ønsker å tilpasse eksisterende boliger for aldersvennlighet. Dette kan inkludere støtte til heisinstallasjon, badetilpasninger og smarthuset teknologi.
- Langsiktig investering i lokalsamfunn. Planlegg for lokal tilgang til helsetjenester, kollektivtransport og dagligvarebutikker i eldrebolignære områder. Sørg for at eldre kan delta aktivt i samfunnet gjennom tilrettelegging av kultur- og fritidstilbud.
- Med målrettede tiltak kan vi sikre at eldre i kommunen får et trygt og verdig hjem, samtidig som vi styrker den økonomiske og sosiale bærekraften i Bærum.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 40: Tid for en utredning av Norges forhold til EU i lys av økte usikkerhetsmomenter

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Regjeringens utredning av EØS-avtalen, presentert i NOU 2024:7 "*Norge og EØS: Utvikling og erfaringer*", konkluderer med at EØS-avtalen har tjent Norge godt på de aller fleste områder. I sin

rapport peker utvalget på at EØS-avtalen gir Norge et bredt, dypt og forutsigbart samarbeid med EU, noe som tjener norske nasjonale interesser.

Utvalget understreker at ideen om å erstatte EØS-avtalen med en handelsavtale med EU ikke vil tjene Norges interesser like godt.

De siste årene har en rekke nye utfordringer og usikkerhetsmomenter vist hvor raskt verdenssituasjonen kan endre seg, og hvordan Norges tilknytning til EU gjennom EØS-avtalen påvirkes av internasjonale og regionale forhold. En utredning av Norges forhold til EU er derfor nødvendig for å sikre at vi har en optimal tilknytning til Europa, tilpasset en verden preget av økonomisk, sikkerhetspolitisk og geopolitisk uro. Noen av de viktigste spørsmålene som bør inngå i en slik utredning er:

1. Potensielt svekket EØS-avtale.
2. Geopolitiske spenninger og behov for tettere samarbeid.
3. Handelskriger og økonomisk usikkerhet.
4. Nye utfordringer i Arktis og nordområdene
5. Høyreekstremer krefter og politisk uro.
6. Klimaendringer og behov for tettere samarbeid.
7. EU-utvidelse og Norges rolle i Europa.
8. Forsknings- og utdanningssamarbeid.
9. Demografiske endringer og arbeidsmarkedet.
10. Helseberedskap og grenseoverskridende helsesamarbeid.
11. Justis, rettsstat og sikkerhet.
12. Demokratisk legitimitet og åpen debatt.

I en tid med store endringer og økende usikkerhet, er det nødvendig å evaluere Norges forhold til EU for å sikre at vi har den best mulige tilknytningen. En utredning vil gi oss innsikt i hvordan vi kan styrke vår posisjon i Europa og håndtere utfordringer på en måte som sikrer norske interesser på kort og lang sikt. Dette handler ikke om å konkludere på forhånd, men om å åpne for en opplyst og faktabasert diskusjon om vår fremtidige rolle i Europa. Ingen under 48 år har noen gang fått muligheten til å ta stilling til Norges forhold til EU – og de som er over 48 år har uttrykt sin mening om relasjonen til et helt annet EU i en helt annen verden enn i dag. For et lite land med 5 millioner innbyggere er det i en usikker geopolitisk situasjon avgjørende å ha oppdatert kunnskap om grunnlaget for internasjonale relasjoner.

Akershus Arbeiderparti vil:

- ha en bredt anlagt utredning av Norges forhold til EU for å trygge landet i en urolig tid.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 41: Langtidsplan for helsesektoren

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Den demografiske utviklingen, kombinert med økt press på helsevesenet, er ikke en uventet krise, men et kjent faktum som krever handling nå. Å ignorere dette vil føre til høyere fremtidige

kostnader, redusert produktivitet og større sosial ulikhet. Helse- og omsorgssektoren er ikke bare en utgiftspost – den er en investering i samfunnets stabilitet, trygghet og livskvalitet. Vi har ressursene og kunnskapen til å handle, men det krever politisk vilje.

Bærum Arbeiderparti erkjenner at helse- og omsorgssektoren står overfor store utfordringer de kommende tiårene. Perspektivmeldingen 2024 peker på tre hovedutfordringer: kampen om arbeidskraft, behovet for omstilling og sikringen av rettferdig fordeling. Disse utfordringene er direkte knyttet til en aldrende befolkning, økende etterspørsel etter helsetjenester og behovet for å sikre at helsevesenet opprettholder kvalitet, kapasitet og tilgjengelighet for alle.

Helse- og omsorgstjenestene er grunnmuren i vår velferdsstat og en essensiell del av Norges totale beredskap. Pandemien viste oss tydelig hvor avgjørende en velfungerende helsesektor er for samfunnets stabilitet og funksjon. Samtidig varslers Perspektivmeldingen et behov for opptil 180 000 flere ansatte innen 2060, noe som understreker hvor prekær situasjonen er. Med en tredobling av antall innbyggere over 80 år i løpet av den samme perioden, kan ikke utfordringen løses med bare teknologi, bedre oppgavedeling og medisinske framskritt. Uten tilstrekkelig bemanning, stabile rammevilkår og investeringer vil vi få et todelt helsevesen.

I 2060 vil 57% av velgerne være over 50 år. Helsetjenester vil være en høy prioritet i denne gruppen. Vi kan ikke begrense hvor mye som totalt blir brukt på helse i samfunnet; bare hvor mye det offentlige investerer. Dermed blir lommeboka avgjørende for tilgang og kvalitet på folks helsetjenester. Resultatet blir økende sosial ulikhet og svekket tillit til velferdsstaten.

Akershus Arbeiderparti vil:

- ha en forpliktende langtidsplan for helsesektoren, som inkluderer:
 - øke utdanningskapasitet for helsepersonell: Vi må sikre at flere kvalifiserer seg til helsefaglige yrker, med en målsetting om minst 30 % flere studieplasser innen 2030. Dette må kombineres med bedre praksisordninger og tiltak som øker gjennomføringsgraden.
 - ha stabile økonomiske rammer: Kommuner og helseforetak må ha forutsigbare budsjetter som dekker demografiske kostnader, gir rom for investeringer i moderne utstyr og teknologi, og gjør det mulig å konkurrere om arbeidskraften.
 - jobbe for attraktive arbeidsvilkår: Konkurransedyktige arbeidsbetingelser, fleksible arbeidstidsordninger og gode karrieremuligheter må være grunnlaget for å tiltrekke seg og beholde kvalifiserte ansatte.
 - ha rask implementering av teknologi og nye tjenestemodeller: Vi må ta i bruk digitale verktøy, smartere oppgavedeling og innovative løsninger for å øke effektiviteten og bedre ressursutnyttelsen.
 - styrking av helseberedskapen: Investering i helseberedskap må sees som en integrert del av Norges sikkerhets- og beredskapsstrategi, slik at vi står bedre rustet til å møte fremtidige kriser.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 42: Få Blåtrikken tilbake på skinner!

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Vi nærmer oss mars 2025 med stormskritt. Det store spørsmålet som reiser seg er hvordan Kolsåsbanen og Østerås banen - som da vil stoppe på Borgen, skal kunne gi reisende fra og til Bærum og Oslo et tilfredsstillende reisetilbud. Mange i Bærum jobber i Oslo - og skal som kjent rekke å komme seg til og fra jobb - og elevene våre til og fra skoler.

Vi vet at løsningen med buss for bane vil forlenge reisetiden - noe som blir en stor ulempe for våre innbyggere i Bærum som skal rekke en tidlig økt på jobb eller skole. Dette skal vare i minst fire måneder, kanskje opptil et halvt år. Alt som her er nevnt vet de som sitter med beslutningsmyndighet, men de vil ikke jobbe for det mest nærliggende alternativet - nemlig å få Blåtrikken tilbake på skinnene fra Bekkestua!

Resultatet av det dårlige kollektivtilbudet i Bærum blir flere biler på veiene, og enda lengre køer på veier som allerede er overbelastet, som E-18 og Bærumsveien.

Vi i Arbeiderpartiet har jobbet utrettelig for at dette reisealternativet som Blåtrikken representerer skal bestå, og nå som t- banene våre blir stengt i mars, aktualiseres kravet vårt om at Blåtrikken må tilbake på skinner!

Akershus Arbeiderparti vil:

- jobbe for at blåtrikken fortsatt skal gå hele veien til Bekkestua.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 43: Trygg og hensiktsmessig strømforsyning

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Strømforsyning, strømpriser og kabler til utlandet ble satt på dagsorden vinteren 2021 og 2022, og er fortsatt høyt oppe på dagsorden. Strømprisene har vært preget av betydelige svingninger, både på timesbasis og mellom sesonger og vi har sett maksimalpriser som har vært svært høye sammenliknet med hva vi har vært vant til.

Flere faktorer har bidratt til de høye prisene, økt etterspørsel etter elektrisitet som følge av det grønne skiftet i Norge, økt etterspørsel i Europa som følge av det grønne skiftet, samt redusert produksjon og endret produksjonskapasitet, særlig i Tyskland, som har faset ut fossil produksjon og kjernekraft, og bygd opp produksjon fra sol og vind. Og ikke minst er økte priser på gass og andre fossile brenslere som følge av krigen i Ukraina en viktig årsak til prisendringene, men dog ikke den eneste.

Våren 2022 satte Regjeringen ned en energikommisjon, som skulle kartlegge energibehovene og foreslå økt energiproduksjon. Kommisjonen leverte sin rapport første halvår 2023.

Kommisjonen anbefaler en betydelig økning i energiproduksjonen, styrking av kraftnettet og internasjonalt samarbeid for å sikre stabil energiforsyning og konkurransedyktige priser. Våren 2023 satte Regjeringen ned et strømprisutvalg, som levert sin utredning i slutten av 2023. Utvalgets hovedoppgave var å utrede og drøfte ulike modeller som kan bidra til mer stabile, forutsigbare og konkurransedyktige priser til husholdninger, industri og næringsliv, samt sikre investeringer i fornybar energi.

Utvalget påpeker at kraftkrisen først og fremst var en fordelingskrise, kraftsystemene fungerte, men fordelingsvirkningene ble uakseptable. Ekspertutvalget påpekte at de ikke skulle foreta verdibaserte valg som bestemmer hvordan byrder og goder fordeles, for det er en politisk oppgave. Utvalget fremhevet likevel tre grunnleggende forhold som pekte seg ut i deres vurdering av den nye energipolitiske virkeligheten som er under utvikling; viktigheten av kraftbalansen, muligheter for endringer i regulering og rammebetingelser og behov for beredskap og omfordeling. Utvalget anbefalte ikke å endre hovedtrekkene ved dagens engrosmarked eller utvekslingen med utlandet. Utvalget peker på behovet for økt kraftutbygging og styrking av overføringskapasiteten, uten å gå dypt inn på finansiering av utbyggingen.

Akershus Arbeiderpartiet vil:

- presisere at målet med den norske strømforsyningen er en trygg og hensiktsmessig kraftforsyning med moderate priser, for innbyggere, industri og næringsliv
- ikke at å fase ut overføringskabler til utlandet skal være et mål, da det på lengre sikt ikke vil gi en trygg forsyning med moderate priser
- det må utredes hvordan det bør stilles krav til energibalanse og prisdannelse ved overføring mellom land
- at det utredes hvordan markedet bør organiseres for å ta høyde for ny energimiks
- at det utredes hva som er den mest hensiktsmessige måten å skaffe tørrårssikring i Norge

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 44: Opprinnelsesgarantier på strøm

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Norge eksporterer “ren” vannkraft til Europa. I 2023 var 98 % av kraftproduksjonen i Norge fornybar kraft, ifølge Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Samtidig importerer Norge en miks av fornybar kraft, kjernekraft og skitten kullkraft og gasskraft. Strømmen i stikkontakten kommer altså fra forskjellige kilder.

Opprinnelsesgarantier ble innført med EUs første fornybardirektiv (Direktiv 2001/77/EC) i 2001 for å gi forbrukere et valg mellom fornybar kraft og ikke-fornybar kraft. Ordningen fungerer slik at det mates like mye fornybar kraft inn i strømmettet som man kjøper opprinnelsesgarantier for. Kraftprodusenter som selger opprinnelsesgarantier får samtidig en ekstra inntekt fra sin fornybare kraftproduksjon. Opprinnelsesgarantier stimulerer dermed til omstilling av kraftproduksjon til fornybare kilder.

NVEs tall fra 2023 viser at bare 28 % av den elektriske kraften som ble kjøpt i Norge hadde opprinnelsesgaranti. Strømlleverandører som leverer kraft uten opprinnelsesgarantier skal vise

til NVEs årlige beregning av varedeklarasjonen, som viser at denne kraften besto av 84 % fossil energi, 10 % kjernekraft og bare 6 % fornybar kraft.

Mange i Norge tror at elektrisitet i stikkontakten kommer fra fornybare kilder. Dette er bare riktig hvis man samtidig kjøper opprinnelsesgarantier. Siden de fleste ikke gjør det, bidrar norsk konsum av elektrisitet isteden til etterspørsel etter fossil energi. Norsk konsum av elektrisitet bør bidra til etterspørsel etter fornybar energi. Derfor bør alle strømleverandører pålegges å inkludere opprinnelsesgarantier i sine strømprodukter til forbrukere og virksomheter i Norge, med mindre kunden aktivt velger bort dette.

I 2023 ble det kjøpt 38,2 TWh elektrisk kraft med opprinnelsesgaranti og 98,0 TWh uten opprinnelsesgaranti i Norge, ifølge NVE. Ved å pålegge norske strømleverandører å inkludere opprinnelsesgarantier i sine strømprodukter, kan Norge på kort tid stimulere til produksjon av i underkant av 100 TWh fornybar energi årlig i Europa. Dette vil være et raskt og virkningsfullt bidrag i klimaarbeidet.

Akershus Arbeiderparti vil:

- at norsk konsum av elektrisitet bør bidra til etterspørsel etter fornybar energi. Strømleverandører i Norge må derfor pålegges som hovedregel å inkludere opprinnelsesgarantier i sine strømprodukter til forbrukere og virksomheter, med mindre kunden aktivt velger bort dette.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 45: Høyere utdanning og forskning

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Covid-tiden lærte oss hvor viktig det er å ha kunnskapsberedskap på områder vi ikke visste var viktige. Tida er inne for at Arbeiderpartiet tar føringen på dette politikkområdet, som bare blir viktigere framover. Draghirapporten til EU-kommisjonen viser at Europa er i ferd med å sakke akterut i utviklingen av nye teknologier. Norge er intet unntak. Vi kjører el-biler, mens andre bygger dem. Vi må ha langt høyere ambisjoner om kvalitet i forskning og høyere utdanning.

Akershus Arbeiderpartiet vil:

- videreføre tre prosent målet i forskningspolitikken og forplikte seg til at statens bidrag til forskning og utvikling utgjør mer enn 1,2 prosent av bruttonasjonalprodukt (BNP) fra og med 2026.
- at en langt større andel av forskningsbevilgningene skal gå til å støtte gode ideer (nysgjerrighetsdrevet forskning) som forskerne selv kommer med, framfor å øremerke bevilgningene til politisk prioriterte program.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 46: Sosiale entreprenører for styrket inkludering

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

En sosial entreprenør er en eller flere personer som ønsker å bidra til å skape en ny løsning på et sosialt problem. De jobber ofte med sårbare målgrupper, ser uløste problemer og lager nye løsninger. Ofte oppretter sosiale entreprenører egne selskap. I mange tilfeller skapes disse nye løsningene av mennesker som selv har erfaring med et uløst samfunnsproblem. Enkelte ganger kan løsningen være et konkret produkt, mens i andre tilfeller er det å skape en tilrettelagt og inkluderende arbeidsplass som er løsningen på utfordringen.

I Norge i dag finnes det få tilrettelagte regelverk for slike sosiale entreprenører. Som egne selskap konkurrerer de opp mot andre som har hovedfokus på profitt og ikke samfunn. Det er heller ikke jevne konkurransevilkår ettersom sosiale entreprenører først og fremst skal ha fokus på å løse en samfunnsutfordring før de kan fokusere på den økonomiske balansen. Det byr på utfordringen kjent som såkalt «dobbel bunnlinje».

Det er heller ikke en standardisert eller gunstig modell for hvordan sosiale entreprenører skal organiseres. Det innebærer at aktørene som bidrar til å løse mange samfunnsutfordringer ofte faller mellom flere stoler. Både når det gjelder muligheten til å konkurrere om anbud, tilskudd og andre samarbeid med det offentlige. Å ta i bruk sosiale entreprenører for å løse store og små samfunnsutfordringer har et totalt uforløst potensial, med et regelverk som står i veien.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Gjennomgå regelverket med mål om å stimulere flere aktører til å bli sosiale entreprenører, og for at allerede etablerte sosiale entreprenører skal få muligheten til å fortsette å vokse.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 47: Et hjem for alle

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Det må være et mål for Arbeiderpartiet å gjenreise den sosiale boligpolitikken. I dag er det slik at unge som ikke har rike foreldre eller foreldre som kan garantere for lån, sliter med å komme seg inn på boligmarkedet. Det gjelder spesielt i byer og vekstområder. Husbanken må styrkes som virkemiddel til å gi lån til de som ønsker å bygge fornuftige/restriktive boliger.

Det er og utfordringer i leiemarkedet som i dag justerer opp leieprisene i takt med utviklingen i salgsmarkedet. Det er derfor viktig også å utrede og få frem hvordan fremtidens leiemarked bør fungere slik at leietakere får ivaretatt sine rettigheter på en god måte.

Akershus Arbeiderparti vil:

- at det utredes og setter i verk utvidede rammer og betingelser for å gi lån fra Husbanken til bygging av boliger.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 48: Kvinnehelse

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

En ny kvinnehelsestrategi ble lagt fram av Helse og omsorgsministeren høsten 2024. Han sier i innledningen bl.a.: «Når det er godt dokumentert at det fortsatt mangler kunnskap om kvinnehelse og betydningen av kjønn for helse, krever det erkjennelse, handling og endring.» Videre sier han: «Strategien om kvinnehelse skal gi mer kunnskap om og bedre utredning, behandling og oppfølging av kvinnehelse i det forebyggende arbeidet og i helse- og omsorgstjenesten. Frivilligheten spiller en viktig rolle for både utvikling og tilgang til ulike helsetilbud. Også på området kvinnehelse ser vi at kvinnebevegelsen har gått foran, som de ofte har gjort med andre viktige samfunnsendringer. Det er på høy tid at hele helsetjenesten inntar kvinnehelseperspektivet.»

Akershus Arbeiderparti vil:

- Arbeiderpartiet vil jobbe for en handlingsplan for styrket kvinnehelse.
- Arbeiderpartiet vil arbeide for at kunnskapsutviklingen innen kvinnehelse blir implementert i helsetjenesten.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 49: Nei til båndtvang av servicehunder

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Etter en endring av hundeloven i 2023 har kun førerhunder for blinde og svaksynte fritak fra båndtvang.

Dette betyr at mennesker med andre funksjonsnedsettelse, som har fått servicehunder til hjelpemiddel, blir pålagt å holde deres tjenestehunder i bånd.

Dette gjør det vanskeligere for hundene å gjøre jobben sin, og mange er totalt avhengig av at hunden deres har en mulighet til å jobbe uten hindringer, da dens oppgaver ofte krever at den kan bevege seg fritt.

Servicehunder er ikke bare vanlige hunder. Dette er hunder som har bestått en lang og krevende trening og er i tillegg godkjent av NAV.

Båndtvang er på ingen måte nødvendig for disse hundene, da tiltaket kun bidrar til en mer utfordrende hverdag for mennesker med andre funksjonsnedsettelse enn blindhet og svaksynte.

Diskriminering blant mennesker med funksjonsnedsettelse er uakseptabelt, uansett om en har fører- eller servicehund som hjelpemiddel. Disse har like rettigheter ellers i samfunnet, så hvorfor skal ikke dette gjelde unntak fra båndtvang også?

Akershus Arbeiderparti vil:

- Fjerne båndtvangskrav på alle servicehunder på lik linje som førerhunder i dag

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 50: Enklere for barnefamilier

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Flere barn vokser opp i familier med vedvarende lav inntekt samtidig som vi ser at fødselstallene i Norge faller. En av hovedgrunnene som oppgis for hvorfor ikke flere får barn, er at de rett og slett ikke har råd til det.

I sentrale områder, hvor arbeidsplassene er, er det ofte dyrt å etablere seg. Statistikk tyder også på at mange barnefamilier er hardt rammet av renteøkninger og prisøkning. Økt økonomisk press på barnefamiliene har også gitt økt barnefattigdom, og vi ser en dalende fremtidstro hos de unge. Vi ønsker ikke at økonomi skal være styrende for hvorvidt en kan stifte familie eller ikke.

Bærum Arbeiderparti vil:

- Utrede ordninger for å redusere engangskostnader ved å få barn.
- Øke barnetrygden.
- Bygge flere boliger som unge voksne har råd. Disse boligene må være nært der det er arbeidsplasser.
- Barnehageloven § 16 Rett til plass i barnehage, må endres slik at barn født i desember får samme rettigheter som andre barn
- Fortsette å gjøre barnehage billigere og mer tilgjengelig, med et mål om gratis kjernetid og rullerende opptak.
- Fortsette å gjøre SFO billigere, med et mål om gratis 12-timers plasser for alle klassetrinn.
- Bedre familieøkonomien, hverdagsstresset og folkehelse ved å sørge for at alle barn får gratis, sunn skolemat hver dag.
- Sørge for at instanser som helsestasjonen, barnehage og skoler er kjent med og har tilgjengelig informasjon om kommunens økonomiske og boligsosiale virkemidler rettet mot barnefamilier, og følger opp familiene basert på deres situasjon.
- Bedre kommunenes mulighet til å planlegge et godt helhetlig barnehagetilbud ved at prinsipper for likebehandling mellom private og kommunale barnehager skal gjelde når kapasiteten må reduseres i tråd med synkende barnetall
- Styrke hensynet til barnets beste i sosialtjenesteloven.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 51: Samfunnstjeneste for alle

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Fellesskapet har behov for alle, og alle kan bidra til fellesskapet. Derfor er samfunnstjeneste en god ide. Vi står overfor en ny sikkerhetspolitisk situasjon. I en tid med polarisering og uro, er det også viktig med fellesarenaer der man blir kjent med folk fra hele landet og med ulik bakgrunn, slik at man knytter bånd og fellesskap sammen. En obligatorisk samfunnsplikt for alle vil kunne bidra til å løse alle disse utfordringene.

Bærum Arbeiderparti mener:

- Det utredes hvordan det kan innføres en god og meningsfull, obligatorisk samfunnstjeneste for alle.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 52: En fellesskole hvor alle kan lykkes

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

I dag ser vi at flere sliter på skolen, motivasjonen for læring går ned og antallet elever som sliter med skolevegring er økende.

Samfunnet, med økte krav og utfordringer har også endret skolehverdagen. Lærerne opplever en arbeidshverdag hvor stadig flere oppgaver har kommet til utover det å undervise. Det er flere barn nå enn tidligere som trenger tilrettelagt oppfølging, og kontakten med foreldre og andre kommunale instanser tar i tillegg mye av lærernes tid.

For at lærerne skal kunne drive med det de egentlig skal og er utdannet til, og at hver enkelt elev skal få en best mulig tilpasset undervisning, må vi ikke bare sikre at vi har nok lærere på alle skolene våre, men også styrke laget rundt elevene.

Dagens seksåringer har ikke fått den skolen de ble lovet. Første sammenstilling av forskning fra evalueringen av 6- års reformen viser klare svakheter og at den ikke er i tråd med det som var intensjonen. Leken har måttet vike for stillesittende, formell læring.

Ingen barn er like. Gutter modnes senere enn jenter. Noen har talent for musikk eller sport, andre for matematikk, fysikk eller språk, mens andre igjen trives dårlig med å sitte på skolebenken til langt oppe i tenårene og vil heller komme i gang med opplæring i håndverk og praktisk arbeid. Mens vi i Norge har vært svært dyktige i å tilrettelegge skolen for barn med ulike medisinske behov og adferdsmessige utfordringer, har vi ikke vært like flinke til å innrette skolen slik at de andre barna i tilstrekkelig grad får stimulert sine evner og muligheter. Dermed har det oppstått et tomrom, og mange foreldre sender gjerne barna sine til Montessori- og Steinerskoler eller private gymnas for idrett eller realfag. I tillegg har vi fått en liten underskog av skoler som er livssynsskoler—i hvert fall i navnet.

For å demme opp for denne uheldige og unødvendige utviklingen, trenger vi å differensiere tilbudet i fellesskolen.

Et flertall av elevene som dropper ut av videregående skole, går på yrkesfag. Skolen klarer ikke alltid å følge utviklingen i arbeidslivet mht utstyr, maskiner og ny teknologi. Til det skjer

utviklingen raskt og skolen mangler ressurser til fornying. Karriereveiledningen på ungdomstrinnet må forbedres og eleven må også ha tilgang på veiledere med yrkesfaglig bakgrunn.

Bærum Arbeiderparti mener:

- Det bør arbeides for at skolehverdagen til en seksåring bære preg av lekbasert læring, uteaktiviteter og fysisk bevegelse/aktivitet
- at laget rundt eleven må styrkes med annen kompetanse i tillegg til god lærerdekning.
- Finne modeller som sikrer at SFO finansieres gjennom et spleiselag mellom staten, kommunen og foreldrene
- Mer av opplæringen på yrkesfag bør foregå som praksis i bedrift så fremt det er HMS-messig ansvarlig.
- At det skal være gratis skolemat både i grunnskolen og på videregående.
- At det jobbes for flere veier til fagbrev, delfag og praksisbrev for mennesker uten fullført grunnskole.
- sikre tilpassa opplæring for alle og en praksis nær opplæring innenfor rammene av ett felles skolesystem, slik at skolen ivaretar den enkelte elevs evner og muligheter bedre enn i dag.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 53: Nye Servicejobber

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Flere og flere har behov for noe ekstra hjelp i hjemmet. Dette kan være på grunn av alderdom, for å få tidsklemma til å gå opp i perioder eller ha andre årsaker. I dag blir mange av denne typen «små» jobber gjort svart, det er hverken bra for den som utfører tjenesten, den som kjøper den eller fellesskapet.

Et skattefradrag for husholdningstjenester kan gi mindre svart arbeid og gi flere muligheten til å benytte slike tjenester. Våre nordiske naboland, og flere andre land, har slike skattefradrag. Et slikt fradrag kan redusere svart arbeid, gjøre det lettere å kombinere omsorgsoppgaver med jobb eller bo hjemme lenger. Erfaringene fra andre land tilsier at et staten også ender opp med å tjene penger når disse tjenestene ikke lenger er en del av den svarte økonomien.

Bærum Arbeiderparti vil:

- Utrede muligheten for et økt skattefradrag for husholdningstjenester.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 54: Krav om anstendig arbeidsforhold for skjenkebevilling.

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Flere kommuner har de siste årene vedtatt å stille krav om å følge allmenngjort tariff for skjenkebevillingen, sterkt støttet av Fellesforbundet og andre fagforeninger. Statsforvalteren i Agder konkluderte i februar 2021 med at denne typen vedtak er ulovlig under argumentasjon at de ikke oppfyller saklighetskravet i alkoholoven om å begrense tilgjengelighet og skadevirkninger av alkohol. Arbeiderpartiet må stå på arbeidernes og lokaldemokratiets side. En anstendig arbeidsgiver er en ansvarlig arbeidsgiver som i større grad kan stoles på til å forvalte ansvaret en skjenkebevilling er. Vi må gi kommunen og lokaldemokratiet de verktøy de trenger til å rydde opp i eget uteliv og ta kampen mot sosial dumping.

Bærum Arbeiderparti vil:

- At storting og regjering stadfester at anstendige arbeidsforhold er gyldig krav å stille for skjenkebevilling

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 55: Enklere miljøvennlig forbruk

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

For å nå klimamålene er det viktig at det er enklest mulig å ta miljøvennlige valg. Her må stat og næring jobbe sammen slik at det er billig å være bærekraftig og informasjonen som trengs er enkelt tilgjengelig.

Bærum Arbeiderparti mener:

- MVA på reparasjon, utleie og brukthandel bør kuttes.
- det bør innføres levetids-merking på produkter som elektronikk slik at det er enklere å velge bærekraftige alternativer.
- kommunene bør satse på gjenbruk gjennom flere og bedre gjenbrukssenter og utlånsordninger, blant annet gjennom samarbeid med frivilligheten og ideell sektor.
- innføre tiltak mot kasting av usolgte og utgåtte varer, samt gi insentiver til å gi bort til veldedige organisasjoner.
- forplikte matvarebransjen til å kutte matsvinn i hele verdikjeden.
- det bør arbeides for at alle forbruksvarer- og tjenester merkes med CO2-avtrykk.
- At uriktige, udokumenterte eller uvesentlige utsagn om miljøfordeler ved et produkt (grønnvasking) som brukes til å villedde forbrukere klassifiseres som falsk reklame.
- Staten må bidra å finansiere billigere og bedre utviklet kollektivtilbud.
- På sikt bør det sees på muligheten for innføring av gratis kollektivtransport.
- Det må åpnes adgang for å at det skal kunne ytes grunneierbidrag ved nedgravning av høyspentkabler i bakken.
- jobbe for tilsvarende nasjonal støtteordning som ENØK- klimatilskudd i Bærum, det skal forutsettes at arbeidet gjøres av et registrert firma og at utbedringen gjør at boligen får et lavere strømforbruk, mindre varmetap eller at boligen blir bedre tilpasset nye krav til

klimanøytralitet. En målsetting med ordningen er å sikre at det blir enklere som privatperson å få støtte til gode klimatiltak og at ordningen stimulerer til bruk av registrerte firma.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 56: Vår felles natur

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Naturen må ses på som mer enn ressurser mennesker kan utnytte. Naturen har en egenverdi som villmark, både for folkene rundt den og for dyrene og plantene som lever i den. Det er derfor viktig å bevare natur lokalt og globalt. Norge må bevare mer av egen natur og jobbe internasjonalt gjennom FN og andre organer for å bevare mer natur mot uopprettelig skade.

Bærum Arbeiderpartiet vil:

- Verne flere naturområder nær der folk bor.
- at virkemidlene for å ivareta naturen må styrkes.
- Sikre flere områder med minimalt menneskelige inngrep.
- Jobbe aktivt internasjonalt med å sikre natur globalt, gjennom økonomisk og politiske virkemidler.
- Jobbe for et internasjonalt rammeverk som verner mer av den gjenværende villmarken i verden og arbeider med å løfte den til et bærekraftig nivå.
- At stater og bedrifter som gjennomfører eller godtar alvorlig naturødeleggelse skal stilles kunne stilles for den internasjonale domstolen for forbrytelse mot menneskerettigheter.
- At naturavgift skal utredes

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 57: Utvikle en kompetansepakke for bruk av kunstig intelligens i skolen

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Kunstig intelligens vil sannsynligvis påvirke alle jobber i samfunnet i fremtiden. Det er ikke uproblematisk, og både lærer og elever har nytte av hvordan de kan navigere mulighetene denne nye teknologien gir for problemløsning, læring og kommunikasjon. Lærerne kan ikke forventes å selv måtte finne ut av hvordan de skal forholde seg til disse verktøyene. Her er det et behov for et nasjonalt nivå i styringsstrukturen der læreplanverket for Kunnskapsløftet tar grep om nødvendig kompetanse i fremtidens samfunn.

Bærum Arbeiderparti vil:

- Utvikle en utbredt kompetansepakke, som gir skolene faglig påfyll og støtte til å utvikle kompetanse og praksis innenfor kunstig intelligens koblet opp mot etisk bruk og vurderinger.
- Åpne for lisenser for programvaren som lærerne og elevene kan bruke, etter læreres egne nyttevurdering.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 58: Ny makt- og demokratiutredning

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

I 2023 markerte vi 20 år siden forrige makt- og demokratiutredning ble levert. Denne pekte på styrker og svakheter i datidens norske demokrati, og hvordan samfunnsutviklingen påvirket det. Siden da har det skjedd mye. Både Norge som samfunn, teknologien vi bruker i hverdagen, klimaet og den geopolitiske situasjonen er annerledes. Det er på tide med en ny makt- og demokratiutredning.

Bærum Arbeiderparti vil:

- At det gjennomføres en ny makt- og demokratiutredning

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 59: Kampen mot digitalt løsarbeid

Forslagstiller: Bærum Arbeiderparti

Over de senere årene har vi sett en fremvekst av apper som fremmer systematisk løsarbeid og tvinger medarbeidere til ufrivillig å bli selvstendig næringsdrivende. Det er viktig for å bevare den norske modellen at rollene som arbeidsgivere og arbeidstakere tydeliggjøres i slike situasjoner slik at tradisjonelle ansettelsesforhold er hovedregelen. Den kampen som plattformsmedarbeiderne gjennomførte i selskapet Foodora viser at det er mulig å få på plass ordnede forhold for plattformsarbeidere.

Bærum Arbeiderparti vil:

- Forby løsninger som legger opp til, eller promoterer, systematisk løsarbeid uten ryddige arbeidsforhold.
- Bidra til at rettsvernet for plattformsarbeidere styrkes ved at ordinære ansettelsesforhold skal være hovedregelen

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 60: Hadeland Videregående, elever fra Akershus

Forslagstiller: Jevnaker Arbeiderparti

For Jevnaker arbeiderparti er Barn og Unge et satsningsområde. Det videregående skoletilbudet er derfor svært viktig for oss. Slik situasjonen er på Hadeland nå, hvor Gran kommune med Hadeland videregående ligger i et annet fylke, er det ikke garantert at elever fra Jevnaker får tilbud om videregående plass her.

Hadeland videregående er avhengig av elever fra Jevnaker og Lunner kommuner i Akershus for å fylle opp med elever. De fleste elever som søker hit får plass, men de mest sårbare elevene som ofte kommer inn fordi de har krav på en plass, får i dag ikke dette på Hadeland videregående. De får i dag plassgaranti dekket fra en skole som ligger i Akershus fylke, eksempelvis Maura eller Bjærtnes.

Dette mener Jevnaker AP er uholdbart, de sårbare elevene er ofte de som trenger en trygg skolehverdag. Slik det er nå kan de helt alene komme til en skole hvor ingen andre fra bygda havner. Dette vil øke risikoen for at disse elevene faller ut av videregående opplæring, noe både den enkelte og samfunnet vil tape på.

Kollektivtilbudet fra Jevnaker til disse skolestedene er i dag særdeles dårlig og vi anser det som økonomisk fordelaktig for Akershus fylkeskommune å finansiere denne plassgarantien, kontra det å opparbeide et fungerende kollektivtilbud fra Jevnaker til de aktuelle skolene i Akershus.

Vi krever derfor at Akershus fylkeskommune i samarbeid med Jevnaker og Lunner kommune inngår avtale med Innlandet fylkeskommune for videregående elever fra Jevnaker og Lunner, slik at plassgarantien for elever fra disse kommunene dekkes ved Hadeland videregående. Dette må være et varig tiltak frem til at Gran kommune sin søknad om overflytting til Akershus fylke er iverksatt.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 61: Strømforlik

Forslagstiller: Jevnaker Arbeiderparti

Arbeiderpartiet bør ta initiativ til et bredt forlik om strømpolitikken for å sikre forsyningssikkerhet for industri og privatpersoner. Pris, det grønne skiftet, utbyggingsmuligheter er blant hensynene som bør forhandles tverrpolitisk for å sikre forutsigbarhet og unngå omkamper.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 62: Ikke flere rettigheter

Forslagstiller: Jevnaker Arbeiderparti

Arbeiderpartiet bør ikke komme med lovnader om nye rettigheter opp mot kommunale tjenester eller spesialisthelsetjenester. Dette er feilslått politikk som uthuler fellesskapet ansvar og betydning. Vi ser eksempler i skole og oppvekst sektor at enkeltvedtak og kamp eller konflikt om disse står i motsetning til behovet de i utgangspunktet skal løse. Barna kan ha utfordringer som må løses i fellesskap, og ikke gjennom å tas ut av klasserommet. Det kan også stilles spørsmål ved hva som skal være et normalt, variert fellesskap hvis alle skal skjermes, tas ut, eller ha helt individuelle opplegg. Da mister barna viktige felles opplevelser.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 63: Sykelønn/få folk tilbake i jobb

Forslagstiller: Jevnaker Arbeiderparti

Ap bør jobbe med å få folk tilbake i jobb, fra sykmelding og uførhet. Vi bør også oppfordre eller gjøre det attraktivt for eldre arbeidstakere å stå ett eller to år lengre i jobb, selv om man går ned i stilling for å få det til mtp helse vil det gi tusenvis av årsverk av erfarne arbeidstakere som ikke må ha ny opplæring. Dette ville gi flere hender f eks i helse som ikke tas fra andre sektorer, man bare beholder erfarne folk gjennom goder/ville bidra. Det er ikke tenkt tvungen utsatt pensjonsalder, men gjennom god seniorpolitikk gjøre dette attraktivt for de som kan og vil.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 64: Kommunene må sikres inntekter som setter dem i stand til å yte likeverdige tjenester til innbyggerne – uavhengig av hvor de bor.

Forslagstiller: Lunner Arbeiderparti

Stortinget har vedtatt endringer i inntektssystemet med virkning fra 2025. Disse endringene bidrar til en liten forbedring i utjevningen av inntektsforskjellene vi ser mellom kommunene. Men fortsatt ser vi store forskjeller kommunene imellom, og med dette store forskjeller på hvilke tjenester innbyggerne i de ulike kommunene kan forvente å få.

Alle kommuner har samme krav til å levere lovpålagte tjenester til sine innbyggere, men kommunene har, på grunn av inntektsforskjeller, svært ulike forutsetninger for å tilby velferd for sine innbyggere. Forskjellene oppstår uavhengig av geografi, kommunestørrelse og politikk. Skillelinjene går særskilt mellom skattesvake og skattesterke kommuner. De skattesvake kommunene blir spesielt rammet ved at de ofte har sosioøkonomiske utfordringer med tilhørende utgiftsbehov, samme krav til å levere tjenester, men lavere inntekter til å yte tjenester for.

Skattesvake kommuner er skattesvake fordi innbyggerne i disse kommunene har et lavere inntektsnivå og dermed lavere skatteevne. Jo flere innbyggere en kommune har som er helt eller

delvis på utsiden av arbeidslivet eller arbeider i lavtlønnsyrker, jo lavere vil skatteinngangen være. De kommunale inntektene til å yte tjenester overfor de nevnte gruppene vil dermed også bli lavere.

Skattesvake kommuner sliter ofte med å levere grunnleggende og lovpålagte tjenester. I sum gir det en selvforsterkende effekt hvor forskjellen mellom «rike» og «fattige» øker. På denne måten konserverer inntektssystemet forskjeller og sosial ulikhet.

Mange kommuner preges av en sterk kostnadsvekst som ikke fullt ut er kompensert av staten over år. Dette kombinert med demografiendringer, samt underfinansierte rettigheter og normer gjør det krevende å få inntekter og utgifter til å balansere. Denne situasjonen rammer de kommunene med lavest statlige overføringer spesielt.

Vi forventer at Arbeiderpartiet i Regjeringen fortsetter å ta denne problemstillingen på alvor, og legger Hurdalsplattformens ambisjon om å "Føre en økonomisk politikk som reduserer de økonomiske, sosiale og geografiske forskjellene i samfunnet" til grunn.

Vi forventer muligheten til å gi våre innbyggere det de har krav på – nemlig et likeverdig kommunalt tjenestetilbud.

Lunner Arbeiderparti mener at kommunenes inntekter må styrkes gjennom at :

- Arbeidet med å utjevne forskjeller kommunene imellom må fortsette, og det må gjøres slik at ulike kommuner ikke blir satt opp imot hverandre. I dette arbeidet må inntektene til de kommunene med lavest overføringer prioriteres.
- Alle rettigheter, normer osv. som staten pålegger kommunene må fullfinansieres.
- Staten må kompensere kommunene for kostnadsveksten.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 65: Norsk bistand

Forslagstiller: Lunner Arbeiderparti

Norsk bistandspolitikk må fornyes for å møte dagens globale utfordringer på en rettferdig og effektiv måte. Klimaendringer, økende ulikhet og menneskerettighetsbrudd rammer millioner av mennesker, og verdenssamfunnet har ikke lyktes med å finne tilstrekkelige løsninger.

Norge, som en av verdens mest ressurssterke nasjoner, har et spesielt ansvar for å bidra til global rettferdighet. Samtidig er det avgjørende at bistandsmidler brukes på en måte som gir konkrete resultater for de mest utsatte, og at pengene ikke går til aktører som bryter miljøstandarter eller menneskerettigheter.

Lunner Arbeiderparti mener at norsk bistand må være solidarisk og bærekraftig, og at vi må stille strengere krav til ansvarlighet. Vi kan ikke akseptere at bistand går til selskaper eller regimer som motarbeider rettferdighet og demokrati.

Lunner Arbeiderparti vil:

- At norsk bistand alltid minst skal være på 1%. Norske myndigheter skal gjennomføre en systematisk gjennomgang av norsk bistand, mål og kontrollmekanismer, herunder alle eksisterende multilaterale partnere og alle avtaler, for å dokumentere effekten på bakken. Det skal utarbeides en ny samlet bistandsstrategi som blant annet sikrer at at

norsk bistand kommer folket det er ment å hjelpe til gode og ikke havner i hendene på autoritære ledere eller organisasjoner.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 66: Boligpolitikk

Forslagstiller: Lunner Arbeiderparti

Et rettferdig boligmarked er helt avgjørende for tryggheten og livskvaliteten til folk flest. Likevel ser vi i dag at mange står uten mulighet til å kjøpe sitt eget hjem. Sykepleierindeksen viser at personer med en gjennomsnittlig sykepleierlønn bare har råd til å kjøpe 31,6 prosent av boligene på markedet. Dette er et tydelig tegn på at dagens boligpolitikk svikter vanlige folk. Arbeiderpartiet må sette som mål å sikre at flere kan eie sin egen bolig, og at boligpolitikken bidrar til å redusere økonomiske, sosiale og geografiske ulikheter. Boligmarkedet preges i dag av skyhøye priser, usikkerhet i leiemarkedet og økende ulikheter mellom de som eier og de som leier. Dette skaper store utfordringer, særlig for unge, barnefamilier og personer med lave inntekter. Vi trenger en mer rettferdig boligpolitikk som gir folk trygghet og stabilitet, og som sikrer at flere får tilgang til en passende og rimelig bolig.

Lunner Arbeiderparti vil:

- Opprette en nasjonal boligplan som tar for seg boligbehov i hele landet, Husbankens rolle og muligheten for en ikke-kommersiell boligsektor.
- Prioritere startlån med gode rammevilkår til unge og barnefamilier, og som et verktøy til å få folk fra å leie bolig til å eie bolig.
- Etablere en ordning der Husbanken bidrar med en eierandel i boliger tilsvarende egenkapitalkravet til låntakere som har betalingsevne, men ikke har nok egenkapital.
- Innføre en ny husleielov med styrket oppsigelsesvern og bedre beskyttelse mot ulovlige leie økninger.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 67: Bevar naturen

Forslagstiller: Lunner Arbeiderparti

Verden rammes av en naturkrise her og nå. I altfor lang tid har mennesker utnyttet seg av naturen uten å respektere naturens tåleevne. Konsekvensene av det høster vi nå: vi står i fare for å miste enorme mengder natur både i Norge og i hele verden. I naturen henger alt sammen med alt. Tap av dyreliv eller natur vil ikke bare ha konsekvenser for enkelttilfeller, det gir også alvorlige konsekvenser for hele økosystemer. Lunner Arbeiderparti mener derfor at vi må bygge et samfunn som tar vare på naturen og respekterer dens tåleevne. Å oppleve norsk natur i dag er ikke det samme som for 100 år siden. Vi mister stadig mer urørt natur og vi ser ikke konsekvensene av menneskelig aktivitet før det er for sent. Dersom vi ikke begynner å verdsette naturens egenverdi vil naturen igjen være en ganske annen om

100 år. Generasjonene som kommer etter oss fortjener også gode naturopplevelser i norsk natur.

Det er avgjørende at vi innfører konkrete tiltak for å verne og restaurere norsk natur før det er for sent. Fremtidige generasjoner fortjener en intakt natur med tilgang til naturopplevelser, artsmangfold og viktige økosystemtjenester. En sterkere nasjonal innsats, kombinert med lokal medvirkning og folkeopplysning, vil være nøkkelen til en bærekraftig fremtid der naturen respekteres og ivaretas for kommende generasjon

Lunner Arbeiderparti vil ha:

1. Styrket havvern, inkludert petroleumsfrie soner i sårbare områder og forbud mot oppdrett, taretråling og bunntråling i verneområder.
2. Internasjonalt engasjement ved å ta lederskap i oppfølgingen av FNs naturavtale og bidra til globale tiltak for å bevare biologisk mangfold.
3. Styrket vern av truede arter, gjennom kartlegging og handlingsplaner for å beskytte Norsk artsmangfold.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 68: Gruvedrift på havbunden

Forslagstiller: Lunner Arbeiderparti

Det finnes lite kunnskap om konsekvensene av gruvedrift på havbunnen, ved å åpne for gruvedrift på havbunnen risikerer vi å ødelegge naturen i havet med store konsekvenser for klima, natur, fiskeri og andre havnæringer. Det er en risiko Norge ikke kan ta. Norge har forpliktet seg til å forvalte naturverdiene våre basert på tilgjengelig kunnskap og etter føre-var-prinsippet. Det må også gjelde for dyphavet. Vi må bruke penger på løsningene som vi vet vil bidra til å ta oss gjennom det grønne skiftet. Det har vi ikke nok kunnskap til å slå fast at gruvedrift på havbunnen vil gjøre frem mot 2030 eller 2050, da behovet for mineraler er størst her og nå.

Lunner Arbeiderparti vil:

- At Norge ikke skal drive med gruvedrift på havbunnen før det er tilstrekkelig vitenskapelig kunnskap til å vurdere konsekvensene av virksomheten og man kan sikre effektivt vern av det marine miljø mot skadelige virkninger i tråd med Havrettskonvensjonen.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 69: Lunner og Jevnaker må bli en fullverdig del av Akershus kollektivtilbud så snart som mulig

Forslagstiller: Lunner Arbeiderparti

Lunner og Jevnaker er pendlerkommuner, og Arbeiderpartiet har som mål at det skal være enkelt, praktisk og rimelig å velge kollektivtransport i hverdagen.

Lunner kommune har vært en del av Viken fylkeskommune siden 2020 og er en del av Akershus fylkeskommune fra 01.01.2024.

Innlandstrafikk driver fremdeles kollektivtilbudet i kommunene på grunn av inngåtte kontrakter, men Ruter skal overta ansvaret for kollektivtrafikken i kommunene og vi skal fullt og helt inkluderes i Ruters takst- og sonesystem.

Folk på Hadeland var skuffet over at det nesten tok 3 år å få på plass tog avtalen. Tilknytningen til Ruters prisområde og system var et viktig argument for fylkesbytte for svært mange og vi vil derfor jobbe for oss at dette ikke gjentar seg når Ruter overtar ansvaret for det øvrige kollektivtilbud. Nå har det gått over 5 år siden vi ble en del av nytt fylke, men fortsatt drives kollektivtilbudet i våre kommuner av en annen fylkeskommune – dette må det gjøres noe med.

Lunner Arbeiderparti mener at:

Akershus Arbeiderparti må bidra til at Lunner og Jevnaker snarest blir en fullverdig del av det nye Akershus også når det gjelder kollektivtilbudet som fylkeskommunen har et ansvar for.

Dette bl.a. innebærer at:

- Nye kollektivruter må opprettes slik at innbyggerne i Lunner og Jevnaker kan reise i det nye Akershus på lik linje med andre innbyggere i det nye fylket.
- Det må sikres et godt skolebusstilbud – også for innbyggerne i Lunner og Jevnaker.
- Det skal etableres kollektivruter langs øst-vest-aksen, slik at det er mulig å reise kollektivt mellom Hadeland og Gardermoregionen
- Det må jobbes for et mer rettferdig og bedre sonesystem i Ruter for at det skal bli enklere og billigere å pendle fra ytterkantene i Akershus
- Akershus Arbeiderparti må være en pådriver for en revisjon og endringen av dagens pris og sonesystem.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 70: De med minst må få bedre råd

Forslagstiller: AUF i Akershus

De siste årene har mange slitt økonomisk. Med økt rente, økte priser på dagligvarer og økt utrygghet internasjonalt har mange som tidligere har klart seg greit fått smake på hvordan det er å ha dårlig råd. Aller mest krevende har de økte prisene imidlertid vært for de som hadde minst fra før, og blant dem finner vi mange som lever på de laveste ytelsene i velferdsstaten. Det er det på tide å gjøre noe med, og AUF krever derfor at regjeringen sikrer et skikkelig løft i velferdsstatens varige ytelser.

Når ytelsene det egentlig er meningen at man skal leve av blir for lave, er det ikke bare et problem for den enkelte: Det er et strukturelt problem for velferdsstaten vår. For lave ytelser tvinger mange til å søke om sosialhjelp, istedenfor å bruke ressurser på å komme seg tilbake i jobb eller utdanning. Dette er også et problem for kommunene, som må bruke tid og ressurser på å gi sosialhjelp til de som egentlig skal kunne klare seg selv. AUF mener derfor det er på høy tid med et skikkelig løft for de på de laveste, varige ytelsene, som for eksempel uføretrygd.

AUF mener også at ordningen for arbeidsavklaringspenger (AAP) for unge under 25 år er urettferdig og bør endres. De under 25 år får betydelig lavere utbetalinger enn eldre mottakere, til tross for at mange av dem bor alene og har de samme økonomiske utfordringene. Dette skaper en uverdig situasjon for unge som ofte er sårbare og trenger støtte.

Samtidig oppleves veien til jobb som for lang for dem som har blitt varige uføretrygdede. Blant disse er det mange som vil og kan jobbe dersom det legges til rette for det. Et viktig grep her er ordningen med VTA, varig tilrettelagte arbeidsplasser. Disse arbeidsplassene er viktige arenaer for unge å utvikle seg på, finne nødvendige sosiale fellesskap og gi en vei inn i ordinært arbeidsliv. Derfor vil AUF ha flere plasser, og økt kvalitet på de plassene vi har.

I dag finnes det mange gode tiltak og arbeidstreningstilbud for de som får ytelser fra NAV. Disse tiltakene spiller en viktig rolle for å få avklart den enkeltes arbeidsevne, og for å få folk tilbake i jobb. AUF er likevel negative til det store innslaget av kommersielle aktører i denne sektoren, og at mange tiltak tilsynelatende har lav kvalitet. Vi ønsker derfor en satsing på å ta arbeidstreningstiltakene tilbake i offentlig eller ideell regi, samt en systematisk satsing på å øke kvaliteten.

AUF vil:

- Øke minstesatsen for de på AAP under 25 år
- Heve minstesatsene på de varige ytelsene
- Nedsette en lavtlønnskommisjon som skal se på hvordan man kan øke de laveste lønningene
- Innføre jobbgaranti for alle under 30 år
- Arbeidsmarkedstiltak for AAP skal være i offentlig regi
- Sikre unge uføre tilgang til VTA som skal gi støtte og tilrettelegging for arbeid i ordinært arbeidsliv, med mål om varig tilknytning til det åpne arbeidsmarkedet.
- Gjennomføre en tillitsreform i NAV med fokus på å sikre at alle får hjelpen de trenger og at ingen opplever avmakt i møte med et stort system.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 71: En mer praktisk skole - med mindre test og press!

Forslagstiller: AUF i Akershus

Sosialdemokratiet har ved siden av å gi alle arbeid hatt som sitt viktigste oppdrag å gi alle like muligheter i livet gjennom lik rett til utdanning. Over flere tiår har skolesystemet blitt utviklet mye til det bedre, men noe også til det verre. Nå skal vi utvikle fellesskolen videre og til det bedre. Vi skal skape en skole som ser hver enkelt elev og sørge for at alle uavhengig av bakgrunn, interesser og evner får være en del av et sterkt læringsfellesskap der alle møtes, lærer sammen og får muligheten til å lykkes. Arbeiderpartiets skolepolitikk og fellesskolens mål er først og fremst at alle elever skal ha muligheten til å lykkes.

De siste årenes erfaringer, spesielt med avlysning av eksamener under pandemien og utfordringene knyttet til lærerstreiker, understreker behovet for å revurdere vår vurderingspraksis. Vi ser en unik mulighet til å forbedre måten kunnskaper evalueres på i skolen. Det tradisjonelle eksamenssystemet møter ikke lenger dagens utdanningsbehov og reflekterer ikke nødvendigvis elevens reelle kompetanse. Det er på tide å innføre mer rettfærdige og effektive vurderingsformer.

Selv om lav motivasjon og mestringsfølelse er et generelt problem, er det tydelige indikasjoner på at dette er overrepresentert blant elever med anlegg for praktiske fag. Dette er ikke overraskende, gitt at nesten hele skoledagen i grunnskolen er viet til teoretiske fag. Arbeiderpartiet ønsker derfor en grunnskole som i større grad prioriterer praktiske fag, både i fagsammensetning, vurderingsformer og eksamensordninger. Arbeiderpartiet ønsker en grunnskole som prioriterer praktiske fag for å styrke elevenes motivasjon og kompetanse i yrkesrettede retninger.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Erstatte dagens trekkordning i 10. trinn med en ordning der du kan velge skriftlig eksamen selv.
- Fjerne ordningen der 20% av elevene i VG1 trekkes opp til eksamen.
- Innføre praktisk og muntlig praktisk eksamen i fagene på ungdomsskolen, der dette er mulig.
- Fjerne eksamen som en selvstendig karakter på ungdomsskolen og endre til at det er gjennomsnittet av eksamen og standpunkt karakteren i faget står på vitnemålet.
- At bruk av tradisjonelle eksamener på videregående reduseres og erstattes med mer tilpassede vurderingsmetoder som bedre reflekterer elevens kunnskaper og ferdigheter.
- At eksamen på videregående ikke fungerer som en selvstendig karakter, men heller som et korrektiv til standpunkt, der gjennomsnittet av standpunkt- og eksamens karakteren teller på vitnemålet.
- Erstatte dagens trekkordning i VG3 med en ordning der du kan velge skriftlig.
- Innføre yrkesfag som fellesfag i grunnskolen
- Gi gratis førerkort til elever på yrkesfag.
- Flere praktiske fag og programfag som bygg og industrifag på ungdomsskolen
- Likestille timer i sløyd og kunst/håndverk

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 72: Unge må få bedre råd!

Forslagstiller: AUF i Akershus

I dyrtid er det alltid sosialdemokratiets jobb å ivareta vanlige folks personlige økonomi etter beste evne. Dyrtid rammer dem med minst aller hardest, og da er det vårt ansvar å sikre at fellesskapet hjelper til. Sosialdemokratiet tror på universelle velferdsløsninger og tiltak som gjør det lettere for unge å fullføre skolen, komme seg i jobb og gjør det lettere å velge grønt. Nå er tiden inne for å vise at det er sosialdemokratiet som er best egnet for å ta vare på lommeboka til folk flest. Å avlaste familiers økonomi handler ikke bare om å utvide velferden, men også om å gjøre konkrete grep som løfter unges økonomi, og avlaster foreldres økonomiske bekymringer.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Øke frikortgrensa til 130 000 kr
- Gjøre lappen gratis for alle som fullfører yrkesfag
- Innføre gratis idrettstilbud for alle unge
- Øke stipendene på videregående skole
- Innføre gratis pensumbøker på norske universiteter

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 73: Utdanning i Norge skal være gratis!

Forslagstiller: AUF i Akershus

Arbeiderpartiet mener det er et grunnleggende prinsipp om at alle skal ha like muligheter til å ta høyere utdanning. Vi mener studenters mulighet til å ta utdanning ikke skal begrenses av dårlig økonomi. Vårt mål er å sikre at alle studenter, uavhengig av livssituasjon og bakgrunn, har rettferdig og lik tilgang til høyere utdanning.

Over tid har studiestøtten og studenters økonomi blitt svekket. Dette blir tydelig når man sammenligner studiestøtten mot utviklingen av grunnbeløpet i folketrygden, også kalt G. For studieåret 2022/2023 fikk studenter 1,16 G, mens man i 2002/2003 fikk utbetalt 1,48 G.

Denne utviklingen hvor studiestøtten har svekket seg over tid fører til et samfunn med større forskjeller, og hvor dine foreldres økonomiske situasjon får mer å si. Vi vet at utdanningsnivået til foreldrene har en stor betydning for hvor mye utdanning man får. Dette fører til at økonomi og makt går i arv.

Regjeringen har i sine statsbudsjett sammen SV levert historiske økninger av stipendet til studenter. Dette er bra og gjør at man for første gang på veldig lenge gjør det mulig å komme nært målet om et stipend på 1,5G. Det er avgjørende for å sikre lik rett til utdanning, og vårt løfte i partiprogrammet om å knytte til G hindrer at studentøkonomien faller bak over tid.

Arbeiderpartiet mener at forslaget om å innføre eksamensavgift og endre konverteringsordningen for studiestøtte vil ramme studentene urettferdig og svekke Norges prinsipp om gratis utdanning. Særlig studenter som tar utdanning på deltid, årsstudier eller

enkeltstående emner risikerer å bli hardt rammet. Disse gruppene, som ofte består av personer i omstilling eller med behov for videreutdanning, kan oppleve økt gjeld fordi mindre av studielånet vil bli omgjort til stipend.

Dette kan føre til at færre tør å ta tilleggskurs eller videreutdanning, noe som svekker mulighetene for livslang læring i Norge. Videre kan innføringen av eksamensavgift forsterke økonomiske forskjeller ved å gjøre det vanskeligere for studenter med svakere økonomi å forbedre karakterene sine. Arbeiderpartiet mener at disse tiltakene skaper et sosialt skille og står i strid med prinsippet om at høyere utdanning skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av økonomisk bakgrunn. Vi går derfor imot forslaget og vil heller prioritere tiltak som styrker studentenes økonomi og fremmer lik tilgang til utdanning.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Gradvis øke stipendet til 1,5 G med ambisjon om 2 G
- Stanse innføringen av eksamensavgift og endring i konverteringsordningen.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 74: En boligpolitikk for alle

Forslagstiller: AUF i Akershus

Arbeiderpartiet mener det er grunnleggende urettferdig at det kun er de mest velstående av oss som kan klare å komme seg inn på boligmarkedet som ung, og vil at det skal bli lettere å komme inn på boligmarkedet for alle, uavhengig av inntekten din eller av inntekten til foreldrene dine.

Vi må finne sosialdemokratiske løsninger for boligmarkedet som gjør det enklere for de som har minst å komme inn på boligmarkedet. For at alle skal ha en reell mulighet for å komme seg inn på boligmarkedet krever det en boligpolitikk som svekker muligheten for å gjøre bolig til et investeringsobjekt.

Alle skal kunne eie sitt eget hjem, men det må også være trygt og rimelig å leie. 1 million nordmenn er idag leietakere, da må leietakers rettigheter bli ivaretatt, og sikre at vi har et profesjonalisert, rettferdig og forutsigbart leiemarked.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Bygge opp en sosial leieboligsektor gjennom å samarbeide med kommuner, næringsliv og ideelle om å satse på allmennboligprosjekter som bidrar til flere og rimeligere leieboliger
- Opprette et uavhengig organ som kan gi utleier pålegg om å sikre at boligen oppfyller lovens krav
- Innføre et utleieregister
- Fjerne skattefritak ved salg av fritidsbolig
- Innføre en nasjonal eiendomskatt hvor inntektene går til kommunen

- Fjerne alle skattefritak for leieinntekter i boliger der eier selv ikke bor
- Fjerne verdsettelsesrabatten på investeringsboliger
- Fase inn boliggevinstbeskatning ved alle boligsalg, og i første omgang skattlegge gevinst som overstiger 10 % årlig verdiøkning
- Fase ut verdsettelsesrabatten på fritidseiendom

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 75: Kampen mot “kjøp og kast”

Forslagstiller: AUF i Akershus

Norge har i dag et enormt forbruk, noe som ikke vil være forenelig i overgangen til et mer fornybart samfunn som vi er på vei inn i. Målet må være å ombruke, gjenvinne og ta vare på ressursene i alt som produseres i en sirkulærøkonomi. Sirkulærøkonomien lar ressursene gå i sirkler, heller enn at de forbrukes. Den innebærer også å kontrollere bruken av ikke-fornybare ressurser som mineraler og metaller, samtidig som vi klarer å balansere bruken av fornybare ressurser.

Den sirkulære økonomien innebærer at det lønner seg å reparere heller enn å kjøpe nytt, at det stilles krav til holdbarhet på det som produseres og at avfallet brukes som nye ressurser heller enn å bli sett på som en byrde. På lang sikt vil en sirkulær økonomi bidra til at det skapes minimalt med avfall, fordi alle ressursene går i sirkler der nye produkter oppstår når gamle blir ødelagt. Derfor er det viktig at det er lønnsomt for bedrifter og aktører å produsere produkter som er laget for å være sirkulære.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Gjøre det billigere å reparere enn å kjøpe nytt, samt fjerne moms på reparasjoner og utleie av klær, tur- og sportsutstyr, verktøy og elektronikk
- Gi insentiver til oppstart av reparasjonsverksteder for forbruksvarer og bygge opp en hel næring rundt reparasjon av varer
- Gjøre det billigere å kjøpe brukte varer enn nye ved å fjerne momsen på salg av brukte varer
- Endre norsk lovverk slik at staten selv setter strenge minimumsgrenser for holdbarhet på ulike produktgrupper
- Forby bruk av ikke-fornybare materialer i produkter der det ikke finnes en plan for gjenbruk, materialgjenvinning eller forsvarlig lagring der ressursene ikke kan gjenbrukes
- Ha panteordninger på glass, metall, elektronikk og andre forbruksvarer med stort miljømessig fotavtrykk
- Stille krav til åpenhet fra produsentene om innhold, arbeidsforhold og miljøkonsekvenser knyttet til produksjonen
- At det skal lages nasjonale regler og krav til klesmarkedet i Norge. Alle internasjonale kleskjeder som ønsker å etablere seg i Norge må fylle disse kravene

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 76: Gruvedrift på havbunnen

Forslagstiller: AUF i Akershus

Det finnes lite kunnskap om konsekvensene av gruvedrift på havbunnen, ved å åpne for gruvedrift på havbunnen risikerer vi å ødelegge naturen i havet med store konsekvenser for klima, natur, fiskeri og andre havnæringer. Det er en risiko Akershus Arbeiderparti mener Norge ikke skal ta. Norge har forpliktet seg til å forvalte naturverdiene våre basert på tilgjengelig kunnskap og etter føre-var-prinsippet. Det må også gjelde for dyphavet.

Akershus Arbeiderparti mener at mineraler på land må prioriteres framover. Om vi heller velger havbunnsmineraler vil dette være en trussel for klima og natur. Om vi velger havbunnsmineraler vil dette også svekke alle gruveprosjekter på land. Dette vil føre til færre nye, grønne arbeidsplasser, mindre næringsutvikling og mindre verdiskapning i kommunene våre.

Akershus Arbeiderparti mener vi må bruke penger på løsningene som vi vet vil bidra til å ta oss gjennom det grønne skiftet. Det har vi ikke nok kunnskap til å slå fast at gruvedrift på havbunnen vil gjøre frem mot 2030 eller 2050, da behovet for mineraler er størst her og nå.

Akershus Arbeiderparti vil:

- At Norge ikke skal drive med gruvedrift på havbunnen. Norge skal primært satse på sirkulære verdikjeder og forbruksreduksjon, og deretter på utvinning av mineraler på land. Utvinning av mineraler til havs skal ikke tillates.
- Norge skal jobbe internasjonalt for å sikre et globalt moratorium mot gruvedrift på havbunnen
- Stoppe åpningsprosessen for gruvedrift på havbunnen, og støtte et moratorium på minimum 10 år på all mineralvirksomhet til havs. Moratoriet skal opprettholdes frem til det er tilstrekkelig kunnskap om det marine miljøet og det er bevist at mineralvirksomhet til havs ikke vil skade naturen
- Sikre at regelverket for utvinning for internasjonalt farvann under den internasjonale havbunnsmyndigheten ikke ferdigstilles før det er tilstrekkelig vitenskapelig kunnskap til å vurdere konsekvensene av virksomheten og man kan sikre effektivt vern av det marine miljø mot skadelige virkninger i tråd med Havrettskonvensjonen
- Endre Havbunnsmineralloven så det lages et tydelig skille mellom åpning for leting og åpning for utvinning, og sikre en ny åpningsprosess med tilhørende strategisk konsekvensutredning før områder kan åpnes for utvinning

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 77: En trygg omstilling til lavutslippssamfunnet

Forslagstiller: AUF i Akershus

Norge har forpliktet seg gjennom klimaloven til å bli et lavutslippssamfunn innen 2050, både for å ta ansvar for egne utslippskutt og for å tilpasse oss lavere etterspørsel etter fossil energi sammenlignet med utslippsfri energi. Dette innebærer en omstilling hvor klimagassutslipp i

praksis må elimineres. For Arbeiderpartiet er det ufravikelig at vi klarer denne omstillingen. Klimakrisen truer både økosystemer og økonomisk stabilitet. Derfor trenger vi en omstillingsprosess som er både rettferdig og bærekraftig, og som samtidig skaper nye, grønne arbeidsplasser.

EU skal fram mot 2040 redusere sitt forbruk av fossile energikilder med omtrent 80 prosent, sammenlignet med 2021. Det er en utvikling i verden Arbeiderpartiet skal følge opp. I fremtiden vil de tryggeste arbeidsplassene være i industri med lavt klimagassutslipp. Regjeringens kompetanseutvalg har pekt på at høy aktivitet i olje- og gassnæringen i dag fører til at kompetent arbeidskraft ikke frigis til å fylle behovet for arbeidskraft i disse fornybarnæringene. Norge har de beste forutsetningene for å bygge ny, klimavennlig industri, men det krever politisk styring for å sikre at kompetanse og arbeidskraft, som begrensede ressurser, blir brukt riktig for å få til dette.

Skandekutvalgets NOU, "Omstilling til lavutslipp - Veivalg for klimapolitikken mot 2050", er tydelig på at alle beslutninger og investeringer som gjøres nå må ses i sammenheng med at vi skal kutte 90-95 % av norske utslipp innen 2050. Omstilling vekk fra petroleumsvirksomheten innen 2050 er en sentral del av denne strategien.

Norsk petroleumsvirksomhet utgjør 25% av det norske klimaregnskapet. En ansvarlig omstilling av denne virksomheten er avgjørende for å unngå en brå og kostbar omstilling senere. Skal Norge nå målet om å være et lavutslippssamfunn, må det ikke bygges infrastruktur som binder Norge til utslipp frem mot og forbi 2050. Aktiviteten i petroleumsvirksomheten må derfor reduseres mot 2050.

Akershus Arbeiderparti mener:

- At det skal utarbeides en strategi gjennom trepartssamarbeidet for full omstilling av norsk petroleumsvirksomhet til fornybar industri innen 2050
- At det ikke skal gis ytterligere tillatelser til leting, utvinning, eller anlegg og drift inntil en slik strategi er ferdigstilt
- At det må innføres en permanent stopp i letevirksomhet uten direkte tilknytning til eksisterende infrastruktur

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 78: En sosialdemokratisk politikk for å stanse tapet av natur

Forslagstiller: AUF i Akershus

En ansvarlig naturpolitikk må være en av våre viktigste politiske saker både fordi naturen er grunnlaget for liv og en avgjørende faktor i kampen mot klimaendringer.

Intakt natur lagrer karbon, renser luft og vann, og gir leveområder for arter som er viktige for økosystemene våre. Samtidig står vi midt i en naturkrise, der alt for mye natur er blitt bygd ned.

Vi mener det er avgjørende både å bevare og restaurere naturen og sikre en bærekraftig bruk av ressursene, slik at de kan komme både dagens og fremtidige generasjoner til gode.

I desember 2022 vedtok verden en historisk naturavtale for å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2030. Denne avtalen forplikter land til å beskytte 30 prosent av verdens land- og havområder, gjenopprette ødelagt natur og redusere miljøskadelig forurensning. Som sosialdemokrater ønsker vi å styrke Norges innsats for å oppfylle disse målene, og sikre at nasjonal politikk er i tråd med de internasjonale forpliktelsene.

Vi jobber for strenge miljøkrav, redusert nedbygging av naturområder, en sterkere satsing på vern av artsmangfoldet, og rettferdige løsninger for berørte lokalsamfunn og næringer.

Akershus Arbeiderparti vil:

- At natur - og miljøhensyn skal tillegges stor vekt ved alle politiske avgjørelser
- At all natur i Norge skal kartlegges
- At utbygging av ny industri eller infrastruktur i hovedsak skal skje i allerede nedbygget natur som ikke kan restaureres
- Utarbeide en tiltaksplan for å verne 30 prosent av naturen, fordelt på ulike naturtyper på land og i havet innen 2030
- Utarbeide klare nasjonale mål og retningslinjer for hva arealnøytralitet skal innebære
- Kartlegge forringet natur og sette i gang restaureringstiltak fortløpende
- Etablere en støtteordning for planvask av alle kommunale planer som er eldre enn fem år, og prioritere ordningen med årlig økning av tilførte midler over statsbudsjettet
- Innføre avgift for naturnedbygging hvor inntektene settes av i et naturfond for restaurering av forringede naturarealer

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 79: Kampen mot ungdomskriminalitet

Forslagstiller: AUF i Akershus

I løpet av 2023 økte ungdomskriminaliteten med 28 prosent fra forrige år. Skal vi bekjempe ungdomskriminalitet, må vi forstå driverne av den.

Felles for ungdommene som begår kriminelle handlinger er at de har vært i kontakt med barnevernet i løpet av oppveksten, deres foreldre har i snitt lavere utdanningsnivå, inntekt og mottar oftere trygdeytelser. Et overveldende flertall av barn og unge som begår kriminalitet har vokst opp med levekårsutfordringer. De kommer oftere fra hjem med rus, vold, ustabile boforhold og fraværende foresatte. Samtidig har de oftere psykiske problemer de ikke har fått hjelp med, og mislykkes i en skole som ikke følger dem opp. Det anslås å være omkring 200 barn i Norge som er i aktiv kriminalitet og står for mye av økningen. Det er en liten gruppe i samfunnet som står for økningen av ungdomskriminalitet.

I et samfunn bygget på sosialdemokratiske verdier løser vi våre utfordringer i fellesskap. Vi vil alltid møte utenforskap med hjelp før straff. Noen barn og ungdommer begår likevel så alvorlige kriminelle handlinger at samfunnet må reagere. Da må reaksjonen komme raskt, og skape endring hos den enkelte. Det krever et samarbeid mellom et fellesskap som skal stille opp, og ungdom som tar ansvar for egne handlinger.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Alle kommuner er pliktige til å sikre at boliger som tilbys barnefamilier med behov for økonomisk stønad spres i hele kommunen, for å hindre at barn og unge fra belastet sosioøkonomisk bakgrunn samles i små områder
- Familieoppfølging tilgjengelig i alle kommuner, etter Homestart-modellen
- Øremerke midler til sommerjobb i kommunene, og legge til rette for flere deltidsjobber for unge under 18 år
- Sikre et lavterskel psykologtilbud for alle ungdommer
- Styrke oppfølgingstjenesten, og utvide målgruppen til ungdom mellom 16 og 24 år i hele landet.
- Styrke og opprette flere lokale ungdomssentre.
- Etablere og implementere Team-Oslo modellen i alle kommuner i møte med unge som begår kriminelle handlinger
- Styrke foreldreinvolvering- og ansvarliggjøring. Foreldre av barn som har begått kriminelle handlinger skal involveres og ansvarliggjøres i form av kurs og veiledning i hjemmet om hvordan man møter barnet sitt for å forhindre tilbakefall til kriminelle miljøer og gi barnet god oppfølging utenfor hjemmet.
- Innføre en fullføringsplikt for alle innsatte under 25 år som ikke har fullført videregående skole, som stiller krav til fullføring mot at det tilrettelegges for under soning og etter soning
- Innføre arbeids- eller studieplikt for alle under 25 år som prøveløslates som har studiekompetanse eller fagbrev. Studieplass eller jobb skal tilbys innsatte i det de prøveløslates.
- Utvide satsingen på nærpolti i bydeler der det trengs, og styrke rammen til politidistriktene med de største byene.
- Styrke Konfliktrådet og i større grad benytte dets virkemidler overfor unge lovbyggere under 15 år.
- Utvide bruken av fotlenke for straffedømte mellom 15 og 18 år.
- Beholde en kriminell lavalder på 15 år. Barn under 15 år skal ikke møtes med strafferettslige virkemidler.
- Styrke bemanningen i Kriminalomsorgen, gjenreise programvirksomheten i fengslene, og øremerke midler til å opprette ungdomsteam i alle store fengsler.
- Etablere egne fengsler for unge innsatte mellom 18 og 24, som målretter seg mot førstegangssonere og innsatte overført fra ungdomsenhetene.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 80: En sosialdemokratisk forebyggings- og behandlingsreform

Forslagstiller: AUF i Akershus

Rusmiddelavhengighet er et helseproblem, og må behandles som det. Ruspolitikken må sette den enkeltes rett til et verdig helsetilbud i sentrum. Ruspolitikken må legges opp slik at alle som bruker ulovlige rusmidler, reelt sett har samme tilgang til offentlige helsetjenester og velferdstilbud som andre. Det er ikke tilfeldig hvem som bruker ulovlige rusmidler eller hvem utvikler et problematisk forhold til rus. De aller fleste med en rusmiddelavhengighet har opplevd traumer i barndommen, omsorgssvikt eller har et udiagnostisert psykisk helseproblem.

I 2023 gikk 388 menneskeliv tapt for overdoser, det høyeste antallet siden 2001. Hver overdose er én for mye. Arbeiderpartiet erkjenner at ruspolitikken som har vært ført i Norge har vært feilslått. 25. oktober 2024 la regjeringen fram en forebyggings- og behandlingsreform for rusfeltet. Arbeiderpartiets mål er at færrest mulig begynner med rus, og at de som sliter med rus får den hjelpen de trenger for å leve gode liv. Forebyggingsarbeidet må derfor være todelt; forebygging av bruk og skadeforebyggende overfor rusbrukere.

Skal vi lykkes med forebyggingen, må forebyggingsarbeidet være kunnskapsbasert. Arbeiderpartiet mener all forebygging må være i tråd med FNs internasjonale standarder for forebygging. De siste tiårenes forebyggingsarbeid overfor unge har som regel båret preg av stigma, fryktformidling, uforholdsmessig tvangsmiddelbruk og trusler om straff og utestenging. Forskning tilsier at slik praksis får en negativ effekt, da de som er i risikozonen for rusutfordringer, eller allerede har debutert med rusmiddelbruk, ikke oppsøker hjelp. Mangel på informasjon om virkning og dosering får alvorlige konsekvenser for unge som eksperimenterer med rusmidler de ikke kjenner til. Samtidig har frykt for straff vist seg å stå i veien for hjelp, slik at mennesker ikke har fått den hjelpen de har behov for, før rusavhengigheten har fått utvikle seg mer alvorlig.

Arbeiderpartiet ønsker ingen legalisering av ulovlig rus, men å bryte ned barrierer for å søke hjelp, og utøve bedre kontroll og oversikt over rusbruken i Norge. Å gå bort fra straffespolet ved bruk, besittelse og erverv av mindre mengder rus er en forutsetning for å gi den enkelte best mulig helsehjelp.

Selv om det er et mål at færre begynner og at flere slutter med rus, må vi som samfunn anerkjenne at noen mennesker aldri kan, eller bør, bli helt rusfrie. Noe av det viktigste vi da gjør, er å gjøre livet tryggere for rusmiddelbrukere. Overdosetallene viser samtidig at stadig flere dødsfall knyttes til personer med høyere utdanning og høyere formue, som ikke nås gjennom tradisjonelle overdoseforebyggende tiltak. Arbeiderpartiet mener skadereduserende tiltak, som substitusjonsbehandling, må favne et bredere lag av befolkningen. Substitusjonsbehandling for flere, flere brukerrom, tilgang på rusmiddelanalyse og overdosemotgift er avgjørende for å forebygge nye overdoser.

Akershus Arbeiderparti vil:

- At personer som blir tatt for ulovlig rusmiddelbruk eller med mindre mengder ulovlige rusmidler til eget bruk, ikke påføres straff, men får tilbud om hjelp og behandling.
- At rusavhengige møtes med hjelp, ikke straff. Straffenivået for narkotikaovertridelser skal ikke økes, men senkes der det er hensiktsmessig.
- Gi sosialarbeidere hjemmel til å pålegge oppmøte i de rådgivende enhetene.
- Styrke og bygge ut det offentlige rusbehandlingstilbudet i kommunene og helseforetakene.
- Endre anbudsmodellen i helseforetakene slik at kvalitet, fagkompetanse og innhold ikke vektes ned til fordel for pris.
- Barn og unge skal ikke få behandlingstilbud ment for voksne. I stedet må det tilbys behandling som tilpasses behovene til barn og unge.
- Fjerne egenandelen for alle i tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB).
- Fjerne egenandelen hos fastlege for rusmiddelavhengige.
- Innlemme rusmiddelanalyse i det offentlige helsevesenet, og sikre at tjenesten er tilgjengelig over hele landet.
- Vedta en forskrift som gir straffefritak for å være i besittelse av rusmidler i livreddende øyemed.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 81: Likestillingas neste steg

Forslagstiller: AUF i Akershus

Kjønnskiller oppstår fra start i livet, og utover i livet oppstår problemer som skyldes kjønnsforskjeller og hvordan samfunnet møter disse. Det er ingen tvil om at menn i dagens samfunn møter en del kjønnskiller som skaper problemer fordi man er mann. Dette blir synlig allerede i oppveksten, og forsterkes for mange gjennom skoleløpet. Særlig gutter med flere sårbarhetsfaktorer er utsatt. Likestilling er ikke et nullsumspill og det er på tide at sosialdemokratiet møter dette med reell politikk.

I Stoltenbergutvalget (2019) og Mannsutvalget (2024) fremheves mange av de utfordringene gutter møter gjennom livet, særlig i oppveksten. Det er et stort problem at mange gutter og unge menn etter 12 eller 13 år i fellesskolen er mindre motivert for voksenliv. Arbeiderpartiet mener at alle unge har hoder og hender fellesskapet trenger. Alle unge menn har egenskaper å tilføre fellesskapet, men for ofte møter man et fellesskap som ikke spiller oss gode. Skal det skje, må velferdsstatens forskjellige etater legge til rette for menn med behov for hjelp i hverdagen.

Flere kommuner har vellykkede prosjekter der et utvalg etater jobber sammen for å gi menn veiledning og hjelp inn i voksenlivet. En av de mer suksessfulle er prosjektet "Mann ombord" i Trondheim kommune. Her får menn hjelp til de problemene de måtte ha i sine egne liv. Det stilles ikke krav til dokumentasjon på hjelpebehov, og veiledningen skjer på mannens premisser. AUF mener en nasjonal pilot for en tilsvarende ordning bør innføres. Det er avgjørende at både menn og kvinner som ønsker å bidra i arbeidslivet og tjene sine egne penger, får mulighet til dette. Det er bra for fellesskapet, og det er bra for både menn og kvinner.

Skoletrøtthet og demotivasjon gir tydelig også et altfor stort frafall blant guttene. Det er avgjørende at man får sosialisert tidlig, får venner i barndommen og får lære i fellesskap. Arbeiderpartiet mener derfor tiden er inne for å gjøre barnehagen obligatorisk fra barnet har fylt 2 år, og sikre at denne er gratis og tilgjengelig for alle barn. Fellesskapsløsninger har alltid vært likestillingspolitikk, men blir heller ikke nå mindre viktig.

Ofte løftes psykisk uhelse som en av de større utfordringene knyttet til menns utfordringer. Dette må man løse fra begge ender, både gjennom forebygging, men også med et ordentlig tilbud for de som sliter. Det vi ser er at lavterskeltilbud tiltenkt alle, dessverre ofte virker utilgjengelige for menn. Da er det viktig å tenke nytt i målrettede tiltak for psykisk helsetilbud for menn.

Å møte menn sine utfordringer handler ikke om mindre fokus på kvinners utfordringer. Likestillingens neste steg er en anerkjennelse av at utfordringene ikke kan møtes helt likt, og at det noen ganger er klokt å se på disse for hvert kjønn, for å lettere komme frem til løsninger som monner.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Sikre at den norske fellesskolen i større grad legger til rette for at også guttene kan lykkes. Mer praktisk læring, mindre stillesitting, en mer sømløs overgang fra barnehage til grunnskole og et sterkere lag rundt eleven er avgjørende.
- Gjøre satsingen “mann ombord” til en nasjonal pilot for tverretattlig samarbeid for å hjelpe unge menn inn i voksenlivet.
- Sikre fysiske gamingfellesskap der unge med interesse for gaming og e-sport kan møtes fysisk, få låne utstyr av høy kvalitet og oppleve tilrettelegging fra det offentlige.
- Lovfeste utekontakter i norske kommuner for å sikre tett oppfølging av ungdomsmiljøene der gutter som ikke deltar i organiserte fritidsaktiviteter opplever å møte trygge voksenpersoner som følger dem opp.
- Innføre jobbgaranti for unge, etter modell fra Oslo kommune under det rødgrønne byrådet, for å sikre at unge som ønsker å komme ut i arbeidslivet får tilbud om dette tidlig i livet.
- Arbeide for å øke antallet menn i helse, slik at menn kan få tilbud om samtaler og oppfølging av menn der dette er et ønske.
- Lage en strategi for hvordan å rekruttere flere mannlige helsesykepleiere.
- Arbeide for at flere fysiske møtesteder der menn og kvinner kan få bruke praktiske ferdigheter også i fritiden gjøres tilgjengelig for unge.
- Sørge for at psykiske helsetilbud rettet spesifikt mot gutter styrkes.
- Etablere trepartssamarbeid for bedre arbeid-familie-balanse i mannsdominerte bransjer

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 82: Alle med på laget - et sosialdemokratisk frivillighetsløft

Forslagstiller: AUF i Akershus

Noe av det vakreste med Norge er den sterke frivillighetskulturen over hele landet. Norske kultur- og idrettstilbud bæres på skuldrene av tusener av frivillige ildsjeler i hele landet. Ildsjeler i alle aldre bruker egen fritid for å sikre barn og unge en fellesskapsarena der de møtes på tvers av bakgrunn på samme lag. Den organiserte idretten, friluftsansjoner, kulturen og fritidsklubbene skaper møteplasser, engasjement, utvikling og muligheten til å tilhøre et fellesskap. For mange unge er fotballen, fritidsklubben eller korpset der de for første gang opplever mestring og tilhørighet. En sterk frivillighet er nøkkelen til å bygge gode lokalsamfunn i hele Norge, og fyller en rolle hverken markedet eller det offentlige kan fylle.

Det offentliges viktigste oppgave er å sikre frivilligheten gode rammer slik at alle får en plass på laget. For å klare det, trengs sårt flere møteplasser, lokaler og anlegg, tilgang på utstyr og ikke minst flere frivillige med tid og overskudd til å drive virksomheten. Samtidig er økte statlige tilskudd og spillemidler helt avgjørende for å bygge ned barrierer for å delta. Både for å sikre at alle får delta uavhengig av foreldres inntekt, og for å tilrettelegge godt nok for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Arbeiderpartiet mener det er behov for et frivillighetsløft med et kraftig økonomisk løft som anerkjenner frivillighetens avgjørende rolle i forebygging av utenforskap, inkludering og god folkehelse.

Arbeiderpartiet vil:

- At unge under 20 år skal ha tilgang på et gratis kultur- eller idrettstilbud samme hvor man bor i Norge.
- Innføre et nasjonalt kulturkort for unge under 20 år, lærlinger og studenter, som gir rabatterte priser på kultur- og idrettsarrangementer, samt strømmetjenester for sport.
- Ha gjennomgang med alle idrettskretser om manglende anleggskapasitet og bevilge en anleggsmilliard over statsbudsjettet hvert år frem til alle barn har mulighet til å delta i idretten på lik linje.
- At alle norske kommuner skal ha utstyrlager for utlån av sportslig utstyr slik at flere skal ha råd til å delta i organisert idrett.
- Vedta en nasjonal gamingsstrategi der det legges konkrete planer for etablering av felles møtesteder for gaming i alle landets kommuner.
- Lovfeste krav om fritidsklubber i alle kommuner og øke rammebetingelsene for å sikre at alle barn og unge, uavhengig av økonomisk bakgrunn, har tilgang til medvirkningsbasert, gratis og inkluderende fritidstilbud som bidrar til tilhørighet og forebygging.
- At bevilgningene til ledsagerordninger, aktivitetshjelpemidler og transport til og fra aktiviteter må økes, og gjelde på tvers av kommunegrensene.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 83: En ambisiøs og målrettet bistandspolitikk

Forslagstiller: AUF i Akershus

Krig, konflikt, klimaendringer og sykdomsutbrudd gjør at behovet for bistand vil øke dramatisk i tiden fremover. Hvorvidt Norge og verdenssamfunnet stiller opp for de som rammes hardest, vil bli et spørsmål om liv og død for mange. Millioner av barn får ikke gå på skole, kampen mot underernæring er akutt og mange barn har fått familiene sine revet vekk i krig og konflikt. Når behovet for nødhjelp øker drastisk globalt, er det nærliggende at norske bistandsmidler ikke skal brukes til å dekke flyktningutgifter eller andre utgifter her i Norge, men at en-prosenten skal rettes dit behovet er størst - der Norge kan utgjøre en størst mulig forskjell.

Når olja som bidrar til de globale klimautfordringene har gitt oss et massivt økonomisk handlingsrom, er det helt rimelig at Norge bidrar mer til de som rammes hardest. Som et lite land, med en åpen økonomi, har vi også en egeninteresse i å motvirke globale kriser som klimakrisen. Norge bør derfor være en pådriver for å sette globale mål om klimafinansiering, og bidra med økt støtte til klimaomstilling i utviklingsland og som imøtekommer fremtidens behov. Derfor ønsker X Arbeiderparti at klimabistanden skal skilles ut som en egen kategori i bistandbudsjettet, som over tid bør trappes opp til 0,3% av BNI, i tillegg til en-prosenten som skal ligge fast.

Retten til utdanning er livsviktig og avgjørende for alle menneskers fremtid, spesielt for barn som vokser opp i fattigdom og områder som er preget av konflikt. Samtidig er det 250 millioner barn i verden som ikke får gå på skole i dag, og 125 millioner lærer ikke grunnleggende lese- og regneferdigheter selv etter fire år på grunnskolen. Det vitner om manglende kapasitet og kompetanse i eksisterende utdanningstilbud, og manglende satsing på utdanningsbistand globalt. Utdanning er i med på å forebygge barnearbeid, barneekteskap, fattigdom og sosial ulikhet. I tillegg utgjør skolen et viktig fristed for barn som bor i områder preget av krig og uro, og er en klok investering for å senke behovet for bistand i fremtiden. X Arbeiderparti vil at Norge øker satsingen på utdanningsbistand.

Akershus Arbeiderparti vil:

- At klimabistanden skilles ut som en egen kategori utenfor den ordinære bistanden, som over tid bør trappes opp til 0,3% av BNI, i tillegg til en-prosenten til øvrige bistandsformål.
- At Norge skal øke satsingen på utdanningsbistand

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 84: Et rettferdig og sosialdemokratisk asylsystem

Forslagstiller: AUF i Akershus

De siste årene har flere land i verden, også på vårt eget kontinent, gjennomført en inhuman asyl-, innvandrings- og flyktningpolitikk. Dette inkluderer også Norge. Mennesker i stor nød har blitt møtt med murer, piggråd, soldater og krigsskip. Land etter land har ste ngt grensene, redusert

bosetting av asylsøkere og kvoteflyktninger og kjempet for internasjonale avtaler som har frarøvet flyktninger deres menneskerettigheter. Hvert eneste år dør det flere tusen mennesker i forsøk på å komme seg til frihet samtidig som flere land strammer inn asylsystemene sine for at færre skal få opphold i landet. Antallet mennesker på flukt blir aldri mindre av en strengere asylpolitikk, hverken i verden, Europa eller Norge.

Foreldelsesfrister er vanlig i norsk rett. Det er eksempelvis foreldelsesfrister for straffansvar, også for alvorlige straffbare handlinger. Et bærende hensyn er innrettelseshensynet: At man ikke for alltid skal bli hjemsøkt av tidligere feilsteg. Det samme hensynet tilsier at det åpenbart må innføres en frist for når tilbakekallssaker kan opprettes. På et tidspunkt må det settes strek. Dette må også gjelde for tilbakekall av statsborgerskap. Det finnes ingen andre områder i lovgivningen der barn blir straffet for feil gjort av noen andre enn dem selv, bortsett fra i asylpolitikken. Arbeiderpartiet har gjentakende ganger vedtatt at barns beste skal tas større hensyn til i asyl- og flyktningpolitikken. Det kan vi gjøre gjennom å avskaffe arvesyndpolitikken Norge fører, og som vi har blitt kritisert av internasjonale domstoler for.

Vi har de siste månedene sett diskusjoner om en åpning for asylbehandling i tredjeland, et forslag som vanligvis assosieres med de mest konservative partiene på kontinentet. For Arbeiderpartiet skal det aldri være en løsning å sende de som trenger oss ut av landet for å gi dem hjelp og beskyttelse. Vi skal drive en asylpolitikk tuftet på solidaritet, rettferdighet og verdighet. Arbeiderpartiet har alltid vært tydelige på at vi ikke skal forskjellsbehandle flyktninger, nettopp fordi det bryter med våre menneskerettslige forpliktelser. FN er tydelige på at flyktninger har likt beskyttelsesbehov, og skal ha de samme rettighetene for familiegjenforening. Norge må gå foran og være et fyrtårn for retten til familiegjenforening.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Innføre en foreldelsesfrist på 10 år i alle tilbakekallelsessaker
- Si tydelig nei til å tillate asylbehandling i tredjeland
- Retten til familieliv og tilgang til familiegjenforening skal stå sterkt i familiegjenforeningspolitikken i Norge i henhold til Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 8.
- At Norge skal følge anbefalingen fra FNs høykommissær for flyktninger om antallet kvoteflyktninger man tar imot.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 85: Sanksjoner Israel

Forslagstiller: AUF i Akershus

Respekt for internasjonal rett må være det viktigste i Norges utenrikspolitikk. Det må aldri bli slik at den sterkestes rett råder. Nettopp derfor må det få konsekvenser når folkeretten brytes. For Arbeiderpartiet er det avgjørende å arbeide for at folkeretten anses som et rettferdig og legitimt regelverk. Da er det ingen plass til doble standarder. Folkeretten skal følges av alle. Krigene i Ukraina og Palestina har vist oss hvor alvorlig det er når folkeretten ikke respekteres. Vi må være

kompromissløse på at også våre allierte og partnere må respektere internasjonal rett og avgjørelsene i FN.

Vi vil øke støtten til domstolene og institusjonene som forsvarer og styrker respekt for folkeretten. Vi vil kjempe for palestineres rettigheter og bidra til at en palestinsk stat realiseres og gjenoppbygges. Vår eierskaps-, handels- og investeringspolitikk skal bidra til at folkeretten følges. Næringslivets samfunnsansvar vil følges opp aktivt gjennom veiledninger, støtte og ettersyn for å sikre at aktsomhetskrav følges opp.

Ifølge Den internasjonale domstolen (ICJ) er Israels tilstedeværelse på Vestbredden ulovlig. Dette pålegger alle stater, inkludert Norge, en forpliktelse til å handle. Vi må hindre investeringer som bidrar til å opprettholde denne uholdbare, urettferdige og ulovlige situasjonen. Norge må gå foran med et klart og tydelig standpunkt – økonomisk boikott og deinvestering fra selskaper som profitterer på okkupasjonen er et nødvendig skritt for å legge press på Israel. Det er på tide at vi bruker økonomiske virkemidler for å sikre at folkeretten respekteres og at palestinerne får sin rettmessige frihet og selvbestemmelse.

Den forferdelige krigen i Gaza har foregått i over ett år. Titusenv is er døde, og de menneskelige og fysiske ødeleggelsene er enorme. Arbeiderpartiet har gått foran ved å anerkjenne Palestina. Norge har forsøkt alle våre diplomatiske virkemidler. Israel på sin side har vist at de ikke hører etter når det internasjonale samfunnet stiller krav i diplomatiske veier. Da er det helt nødvendig med økonomiske sanksjoner for å legge press på Israel for å avslutte krigen.

Akershus Arbeiderparti vil:

- Innføre en økonomisk boikott av Israel og trekke Oljefondet ut av investeringer som bidrar til okkupasjon.
- Forby handel og økonomiske aktiviteter som legitimerer ulovlig okkupasjon eller andre brudd på internasjonal lov.
- Sørge for at norske våpen og våpendeler ikke ender opp i Israel.
- Øke humanitær bistand til Palestina på kort sikt, og sørge for å forplikte oss til å støtte gjenoppbyggingen av Gaza på lang sikt.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 86: Strømstøtte

Forslagstiller: Lillestrøm Arbeiderparti

Strømstøtte skal også gjelde inntil en hytte per husstand, innenfor de begrensninger som gjelder i dagens strømstøtteordning.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 87: Solceller på hustak

Forslagstiller: Lillestrøm Arbeiderparti

Akershus Arbeiderparti går inn for å utarbeide en politikk med tiltak som bidrar til økt bruk av solceller på hustak.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 88: Behov for en ny modell for omsetning av elektrisk energi

Forslagstiller: Lillestrøm Arbeiderparti

Akershus Arbeiderparti jobber for at landsmøtet vedtar at det settes i gang et arbeid for å utrede alternativer til dagens system for fastsetting av pris på elektrisk kraft.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 89: Forby Super PACs

Forslagstiller: Lillestrøm Arbeiderparti

Arbeiderpartiet skal jobbe for å sikre reell transparens i finansieringen av politiske partier.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 90: Mer penger til kommunene

Forslagstiller: Aurskog-Høland Arbeiderparti

Kommunenes økonomi er sterk pressa. Fjoråret viste at kommunenes økonomi ikke sto i stil med de oppgavene som er pålagt. Skatteinngangen, pris og lønnsvekst spiste opp handlingsrommet selv for de kommunene som kom relativt godt ut av endringene i inntektssystemet. Heldigvis kom regjeringen med ekstrabevilgninger tett opp til årsslutt. Arbeiderpartiet skal sikre handlingsrom i kommunene. Rammetilskuddet og de frie midlene må kompensere for uforutsett nedgang knyttet til inflasjon og svikt i skatteinntekter. Ny modell for kommuneskatt skaper usikkerhet også i 2025 – dette må sees på allerede i revidert nasjonalbudsjett våren 2025.

Vedtak:

Akershus Arbeiderparti skal sikre forutsigbarhet i kommuneøkonomien og vil allerede i revidert nasjonalbudsjett (RNB) våren 2025 komme med tiltak for å styrke kommuneøkonomien.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 91: Billigere strøm til små og mellomstore bedrifter

Forslagstiller: Aurskog-Høland Arbeiderparti

I dag er det slik at strømprisene endres fra dag til dag, og påvirkes blant annet av hvor mye kraft som forbrukes. Derfor får vi ofte høyere priser i perioder der det brukes mye energi, som for eksempel nå når temperaturene er lave.

Norge er delt inn i fem ulike prisområder. Dette er fordi produksjonen og tilgangen på strøm kan variere mellom landsdelene. Derfor opplever vi ulike strømpriser, avhengig av hvor i landet vi bor eller hvor en bedrift er lokalisert.

Bedrifter er avhengig av forutsigbarhet på strømprisene, for å ha oversikt over sine utgifter. Når det er store geografiske variasjoner i strømprisen for mange bedrifter, er det forståelig at de som rammes av denne urettferdigheten, sliter med å akseptere den.

Mange små og mellomstore bedrifter får store økonomiske problemer når strømreregninger varierer fra såpass mye som den kan gjøre nå. Regjeringen oppfordrer bedriftene til å tegne fastprisavtaler med strømselskapene, noe som selvsagt gir større forutsigbarhet, men for mange er dette relativt dyre avtaler.

Vi må huske på at de små og mellomstore bedriftene vi har, sysselsetter mange mennesker rundt om i Norges land. Disse bedriftene må vi hjelpe til å overleve, når strømprisene holder på å knekke dem. Det kan vi gjøre med å innføre en strømstøtte som gjør det mulig å overleve i de periodene der strømprisen er høy. Strømstøtten skal hjelpe bedriftene til å håndtere de høye prisene. Ordningen bør være slik at når strømprisen er over et visst nivå, vil bedriftene få tilbakebetalt deler av sine strømudgifter.

Forslag til vedtak

Arbeiderpartiet vil ha effektive strømtiltak til små og mellomstore bedrifter som blir hardt rammet av høye strømpriser. Dette vil gi en forutsigbarhet for disse bedriftene, og vi unngår at bedrifter går konkurs, og arbeidsplasser forsvinner.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 92: Forslag om nedsettelse av utvalg for utredning av aktiv boligpolitikk

Forslagstiller: Frogn Arbeiderparti

Det nedsettes et fylkeskommunalt utvalg for å utrede hvordan Akershus Fylke i samarbeid med staten kan bidra til at boligene i fylket blir mange nok og rimelige nok til at alle som har en alminnelig inntekt kan ha muligheten til å kjøpe eller leie egen bolig i Akershus.

Bakgrunn:

Utkastet til nasjonalt program foreslår en rekke gode regelendringer og andre tiltak. Det sier imidlertid også at det er flere boligmarkeder i Norge. Akershus er et slikt marked, og er et pressområde med for få og for dyre boliger.

Den såkalte sykepleierindeksen, hvor det beregnes hvor stor andel av et områdes boliger en singel sykepleierlønn kan finansiere, gir et uttrykk for hvor stor andel av boligmassen som er tilgjengelig for enslige med ordinært god inntekt. I 2022 kunne denne gruppens i landets mest problematiske område - Oslo, kjøpe 2,4 % av boligene. I Follo var den 8,2 % og i Romerike 21,4 %. Til sammenligning var prosentsatsen i Porsgrunn/Skien 62,4 %.

Problemet har over flere tiår vært forsøkt løst med tilrettelegging, mens resten har blitt overlatt til markedet. Utkastet til nasjonalt partiprogram 2025 går lenger gjennom en del konkrete tiltak. Det ser imidlertid ikke ut til i tilstrekkelig grad å åpne for at staten eller fylkeskommunen bruker ressurser på prosjekter og utredninger uten at andre aktører, som kommuner, ideelle organisasjoner, og næringsliv, er med. Det innebærer en risiko for at en ikke får gjennomført de politisk ønskelige utredningene på grunn av ulik oppfatning av hva som bør utredes. Aktørene kan også mangle økonomiske ressurser til å delta.

Akershus har behov for en utredning og vurdering av:

- problemets størrelse, det vil si omlag hvor stor prosentsats av Akershus boliger som skal kunne være innenfor mulighetsområdet for en enslig med alminnelig inntekt,
- finne frem til hvilke tiltak som kan gjennomføres for å oppnå et tilstrekkelig antall boliger med tilfredsstillende størrelse og kvalitet innenfor har en pris under den terskelen som er nødvendig, og
- foreslå det knippe av tiltak som vil være nødvendig for å nå målet.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen

Forslag 93: Trygghet for utøvende musikere ved sykdom

Forslagstiller: Asker Arbeiderparti

Utryggheten ved å være frilans musiker med et alvorlig sykdomsforløp er krevende. Som frilans musiker er de første 16 dagene uten inntekt. Allerede her starter usikkerhet for framtida. Det finnes dyre forsikringsordninger som yngre frilansere sjelden tar seg råd til. Frilans musikere har også økonomiske forpliktelser som lån til bolig, husleie, familie osv. Arbeiderpartiet har lenge sagt at vi skal kjempe for sykelønnsordningen, og da må det gjelde alle som jobber, tjener penger og betaler skatt.

I vårt velferdssamfunn skal ingen være avhengig av at familien må betale når sykdommen rammer. Den økonomiske usikkerheten er krevende når den syke skal fokusere på å gjennomføre behandling for å bli frisk. Diskusjonene med NAV kan oppleves uendelige, og det er ingen tvil om at ordningene i systemet ikke er tilpasset personer som jobber frilans og i tillegg har oppdrag i de etablerte orkestrene og teatrene.

Vi må ha et system som ivaretar alle forskjellige jobbsituasjoner, dvs faste ansatte i privat og offentlig sektor og frilansere. Det har vi ikke i dag.

Skuespillere og dansere er samlet i Skuespiller – og dansealliansen. Den muligheten har ikke musikere. Frilansere har i dag ikke de samme rettigheter under sykdom og pensjon som ansatte i privat og offentlig sektor har. Musikere har ikke gode nok rettigheter og trygghet i

de norske velferdsordningene hvis de er frilansere, og ikke har et ansettelsesforhold hos en arbeidsgiver.

Arbeiderpartiet vil derfor:

Sørge for at NAV og andre gir likeverdig og rettferdig økonomisk trygghet ved alvorlig sykdom for frilansere og andre i kreative yrker. Dette systemet må ivareta at inntektsgrunnlaget for disse gruppene kommer fra ulike arbeidsgivere og fra frilansoppdrag.

Forslag til vedtak: Oversendes til redaksjonskomiteen